

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2021

Gebauerová

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra politologie

Politická komunikace ČSSD na lokální úrovni v Bohumíně

Bakalářská práce

Autor: Nikol Gebauerová
Studijní program: B6701
Studijní obor: Politologie
Vedoucí práce: Mgr. Vodová Petra, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením Mgr. Petry Vodové, Ph.D samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 25. června 2021

Nikol Gebauerová



Zadání bakalářské práce

Autor: Nikol Gebauerová

Studium: F16BP0111

Studijní program: B6701 Politologie

Studijní obor: Politologie

Název bakalářské práce: **Politická komunikace ČSSD na lokální úrovni v Bohumíně**

Název bakalářské práce AJ: Political communication of the CSSD at the local level in Bohumin

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tématem bakalářské práce je politická komunikace ČSSD na lokální úrovni. Konkrétně se zaměří na město Bohumín v Moravskoslezském kraji, kde strana od roku 1994 nepřetržitě vyhrává volby do městského zastupitelstva a obsazuje pozici starosty. Cílem práce bude zjistit, zda a jak strana, která je dlouhodobě u moci, využívá svou pozici incumbenta v oficiální komunikaci radnice, a jak v této komunikaci pracuje s osobou lídra. V teoretické části práce budou představeny koncepty politického marketingu spojené s politickou komunikací incumbentů a se zaměřením na lokální politiku. Rovněž bude představena pozice a volební výsledky ČSSD v Bohumíně. Analytická část práce se pomocí kvantitativní textové analýzy zaměří na způsob, jakým jsou strana a její starosta prezentováni v oficiálních městských dokumentech (městské noviny, tiskové zprávy, oficiální Facebook města). Zaměří se na počet zpráv a jejich emoční náboj a srovná je s prezentací dalších členů městských koalic.

Jablonski, Andrzej W. et al. 2006. *Politický marketing - teorie a praxe*. Brno: Barrister & Principal, Bradová, Eva. 2005. *Od lokálních mítinků k politickému marketingu*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Chytilík, Roman a Eibl, Otto a Matušková, Anna et al. 2012. *Teorie a metody politického marketingu*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, Bradová, Eva et al. 2008. *Negativní kampaně a politická reklama ve volbách*. Olomouc: Periplum, Štědroň, Bohumír a Potůček, Martin a Prorok, Vladimír et al. 2013. *Politika a politický marketing*. Praha: C. H. Beck, ČSSD. <https://www.cssd.cz/>, Městské noviny OKO. <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/zpravodajstvi/mestske-noviny-oko/>

Garantující pracoviště: Katedra politologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Petra Vodová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 20.1.2020

GEBAUEROVÁ, NIKOL. *Politická komunikace ČSSD na lokální úrovni v Bohumíně*. Hradec Králové. Univerzita Hradec Králové, 2021, 66 s. Bakalářská práce.

Anotace

Tématem bakalářské práce je politická komunikace ČSSD na lokální úrovni. Konkrétně se zaměří na město Bohumín v Moravskoslezském kraji, kde strana od roku 1994 nepřetržitě vyhrává volby do městského zastupitelstva a obsazuje pozici starosty. Cílem práce bude zjistit, zda a jak strana, která je dlouhodobě u moci, využívá svou pozici incumbenta v oficiální komunikaci radnice, a jak v této komunikaci pracuje s osobou lídra. V teoretické části práce budou představeny koncepty politického marketingu spojené s politickou komunikací incumbentů a se zaměřením na lokální politiku. Rovněž bude představena pozice a volební výsledky ČSSD v Bohumíně. Analytická část práce se pomocí kvantitativní textové analýzy zaměří na způsob, jakým jsou strana a její starosta prezentováni v radničním periodiku OKO. Zaměří se na počet zpráv a jejich emoční náboj a srovná je s prezentací dalších členů městských koalic.

Klíčová slova:

starosta, radniční periodikum, komunální volby, pozitivní, negativní, ČSSD, nadreprezentace, kvantitativní obsahová analýza, Bohumín, politická komunikace

Annotation

The topic of the bachelor thesis is the political communication of the ČSSD at the local level. Specifically, it will focus on the town of Bohumín in the Moravian-Silesian Region, where the political party has been continuously winning election to be elected to the town council since 1994 and holds the position of mayor. The aim of the thesis will be to find out whether and how a party that has been in power for a long time uses its position as an incumbent in the official communication of the town hall, and how it works with the leader in this communication. The theoretical part of the thesis will introduce the concepts of political marketing associated with the political communication of incumbents and with a focus on local politics. There will be also presented position and election results of the ČSSD in Bohumín. The analytical part of the work will be use quantitative textual analysis to focus on the way in which the political party and its mayor are presented in the council magazines OKO. It will focus on the number of messages and their emotional charge and compare it with the presentation of other members of the city coalitions.

Keywords:

mayor, council magazines, municipal elections, positive, negative, ČSSD, overrepresentation, quantitative content analysis, Bohumín, political communication

Obsah

Úvod	8
1 Teoretická část.....	11
1.1. Funkce médií v politice.....	12
1.2. Funkce médií v lokální politice	13
1.3. Role médií ve vztahu k politické reprezentaci na lokální úrovni	15
1.4. Právní zakotvení radničních listů v České republice	17
1.5. Kritéria hodnocení radničních periodik	18
1.5.1. Objektivita.....	19
1.5.2. Apolitičnost	20
1.6. Redakční rada	21
1.7. Studie organizace Oživení	21
2 Pozice starosty města Bohumín a jeho reprezentace v radničních novinách	23
2.1. Starosta města Bohumín – Petr Vícha	24
2.2. Výsledky komunálních voleb v Bohumíně.....	25
2.3. Tendence radničního periodika OKO	26
3 Praktická část	29
3.1. Kvantitativní obsahová analýza	29
3.1.1. Formulace výzkumných otázek a hypotéz	29
3.1.2. Základní soubor jednotek.....	31
3.1.3. Definice kódovací jednotky	32
3.1.4. Kódovací kniha	32
3.1.5. Operacionalizace.....	32
3.1.6. Výsledky analýzy	36
3.2. Výsledky kvantitativní analýzy.....	37
3.2.1. Srovnání četnosti publikací v radničním periodiku OKO.....	37
3.2.2. Poměr zmínek o jednotlivých zastupitelích.....	39
3.2.3. Proměna obsahu radničního periodika OKO	45
3.2.4. Poměr pozitivních či negativních názorů na místní samosprávu.....	52
3.3. Závěry kvantitativní obsahové analýzy	54
4 Závěr.....	59
Prameny a literatura	63
Seznam příloh	65

Úvod

Sociální demokracie (dále ČSSD) v České republice patří mezi stabilní strany českého stranického systému. Strana ČSSD se od roku 1992 stává jednou z hlavních stran v Poslanecké sněmovně. V průběhu let však její výsledky různě kolísaly, proto v historii jejího fungování můžeme zaznamenat její pozici v Poslanecké sněmovně jako člena koaliční vlády, člena podpory vlády, opozice, ale rovněž nastalo období, kdy sama strana sestavovala vládu. V posledních letech je však znatelný propad jejich podpory u voličů. V posledních parlamentních volbách, v roce 2017 strana získala historicky nejmenší počet hlasů a mandátů v jejich historii.¹

Obdobný trend zaznamenáváme rovněž při komunálních volbách. Propad strany v těchto volbách však není až tak markantní jako v případě parlamentních voleb. Na lokální úrovni získala strana nejvíce hlasů v roce 2010, a to necelých 20 % hlasů. První větší propad zaznamenává v roce 2014 a to ztrátu cca 7 % hlasů. V poslední komunálních volbách tento trend i nadále pokračuje a strana ztrácí dalších cca 7 % hlasů (Volby.cz).

V okrese Karviná, kde se nachází i město Bohumín, které bude zkoumáno v této práci, ČSSD rovněž zaznamenává pokles. Nejedná se však o tak razantní ztrátu hlasů jako na úrovni národní či krajské. ČSSD nepřetržitě získává nejvíce mandátů oproti jejím oponentům. Tato strana v čele s jejím starostou Petrem Víchou, který svou funkci vykonává již od roku 1994 doslova „válčuje“ ostatní strany, které usilují o podporu voličů v tomto městě. Vzhledem k tomu, že Petr Vícha vykonává funkci starosty již 27 let, existují spekulace, že by mohl zneužívat svou pozici v radniční komunikaci k té nejlepší reprezentaci strany ČSSD, která nepřetržitě vyhrává s velkým náskokem ve všech komunálních volbách.

Cílem této práce je zjistit, zda a jak strana, která je dlouhodobě u moci, využívá pozici incumbenta v oficiální komunikaci radnice, a jak v této komunikaci pracuje s osobou lídra. Zaměří se tak na četnost zpráv v radničním periodiku OKO, které vydává město Bohumín, na emoční náboj těchto zpráv a v jaké míře je prostor věnován i opozičním zastupitelům. Rovněž se práce zaměří na to, zdali proměna politických sil v zastupitelstvu samosprávného celku bude mít vliv na podobu radničního periodika.

¹ Dosavadní nejmenší zisk strana zaznamenala při prvních parlamentních volbách v roce 1992, kdy získala 16 mandátů. Při posledních parlamentních volbách již strana získala „pouze“ 15 mandátů. (Volby.cz)

Výzkumnou otázku tedy můžeme formulovat takto: Využívá starosta svého postavení v radničním periodiku k budování dobré image strany, která je dlouhodobě u moci pomocí vlastního autorství článků na dané téma? Doplnující otázkou pak bude: Jak tohoto prostoru využívá opozice v porovnání se starostou? Další otázka, která nám může ukázat možnou tendenčnost radničního periodika OKO směrem ke straně ČSSD bude: Dochází k proměně počtu zmínek o zastupitelích z řad ČSSD a opozičních zastupitelích vzhledem ke komunálním volbám? Na níž bude navazovat doplňující otázka: Jaký je poměr zmínek o vedení radnice (starosta a místostarostové) a opozičních zastupitelích?

K představení celkového obrazu činnosti radničního periodika budou vysloveny další výzkumné otázky, které by nám měly napomoci k tomu, abychom měli komplexní pohled na činnost tohoto lokálního média. Výzkumné otázky tak zní: Dojde vzhledem ke komunálním volbám k proměně obsahu politických a nepolitických ploch z hlediska zařazení článků? Jaký bude poměr pozitivních a negativních názorů či komentářů na vedení radnice publikovaných v radničním periodiku OKO z hlediska komunálních voleb?

Tato práce se zaměří na období posledních komunálních voleb v roce 2018. Práce tedy bude pracovat s radničními periodiky od roku 2017 do roku 2019. Období mezi těmito roky nám může ukázat, zdali starosta tohoto města využívá své výhody v radniční komunikaci vzhledem k plánovaným volbám a současně se snaží i nadále budovat dobré jméno ČSSD v Bohumíně. Práce se zaměří na možnou proměnu příspěvků v období před volbami a následně v období po volbách, kdy jsou již karty rozdány. Při těchto komunálních volbách sice ČSSD zaznamenala historicky nejmenší podporu v tomto městě, zároveň však se jedná o druhý nejlepší výsledek ČSSD z hlediska zisku mandátů v České republice.

Starosta jakožto hlavní reprezentant města navenek zosobňuje místní samosprávu, kdy může být spojován se všemi úspěchy (ale i neúspěchy) v rozvoji města. Přestože se jeho pravomoci o mnoho neliší od pravomocí dalších členů rady města, má především v symbolické či ceremoniální rovině prominentní místo. V menších městech je většinou pravidlem, že post starosty zastává ta osoba, která získá v preferenčních hlasech největší počet hlasů, čemuž odpovídá i situace v Bohumíně (Balík, 2008, s. 285-288).

Cílem politické komunikace je ovlivnit individuální a skupinové postoje lidí, které jsou pro realizaci politických cílů klíčové. V našem případě hovoříme o politické organizaci či politickém aktérovi, kteří se snaží ovlivnit tyto postoje. Tento proces pak

aplikují pomocí médií, jakožto kolektivního aktéra, kteří jsou využíváni pro komunikaci o politických aktérech a jejich aktivitách (Štědroň et al. 2013: s. 19).

Poslední, nicméně pro tuto práci stěžejní složkou budou místní média. Pro tuto práci budou vybrány městské noviny OKO, které vychází 2x do měsíce již od roku 1990. Pro naše potřeby budou zkoumány novinové články od roku 2017 do roku 2019.

Radniční listy jsou klíčovým a možná i nejdůležitějším prostředkem veřejné komunikace na lokální úrovni. Analýzy občanského sdružení Oživení, o. s. zjistily, že radniční noviny jsou velmi silně politizovány a využívány jako nástroje „hlásné trouby“ – k pozitivní sebe prezentaci starostů. V důsledku toho chybí v periodikách kritické názory týkající se místní samosprávy. Společnost tak často není dostatečně informována o dění na radnici. Stále častěji tvoří redakční rady radničních listů představitelé radnic, kteří tak mohou být ve zřejmém střetu zájmu, poněvadž rozhodují o obsahu referujícím o jejich činnosti (Muller, 2018, s. 196-199). Tento problém tak může nastat i v námi zkoumaném městě Bohumín, kdy v radničním periodiku na první pohled vidíme převážně zástupce ČSSD v čele se starostou. Tito zástupci jsou prioritně oslovováni k názorům na daná témata týkající se města Bohumín, kdy takovéto články postrádají rovněž druhý pohled na věc, například od členů opozičních stran, kteří mohou mít jiný názor na probíranou tematiku. Vzhledem k tomu, že město Bohumín nemá ustanovenou redakční radu (viz. Příloha č.1), veškerou odpovědnost za vydávání a obsah má šéfredaktorka tohoto periodika. Právě proto se práce zaměří na období kolem posledních voleb v roce 2018, kdy strana zaznamenala mírný pokles v podpoře voličů, aby mohla porovnat, zdali dochází ke změně znění příspěvků jak ČSSD, tak ostatních opozičních či nových stran v období před volbami a po volbách.

1 Teoretická část

Teoretická část této práce bude pojednávat o funkcích médií v politice a lokální politice. Následně bude ještě konkrétněji představena funkce médií v politické komunikaci, která nám představí 3 společenské role, které média zastávají vůči politickému systému. Rovněž bude představeno právní zakotvení těchto radničních periodik v tiskovém zákoně. Na tuto právní legislativu budou navazovat rysy těchto radničních periodik, které autorka vybrala následně – objektivita, která je zmíněna rovněž v tiskovém zákoně a apolitičnost. Informace získané z této kapitoly pak budou velice užitečné pro praktickou část, kdy bude probíhat analýza článků v radničním periodiku OKO a zkoumán náboj jednotlivých zpráv.

V teoretické části práce bude využita analýza občanského sdružení Oživení z roku 2014, jejíž autoři se zaměřili na vyváženost jednotlivých zpráv radničních periodikách a míru jejich zneužívání pro vlastní sebeprezentaci vedení územně samosprávných celků. V empirické části práce se pak autorka pokusí pomocí kvantitativní obsahové analýzy zjistit, zdali ČSSD, konkrétně pak starosta tohoto města je nadreprezentován v tomto městském periodiku. Celkově se tato část zaměří na to, zdali redakce využívá pozitivních slovních spojení k tomu, aby svým čtenářům navodila pocit, že své radní znají, jelikož se s nimi setkávají téměř v každém čísle a tím, tak budou spojováni s např. místními či investičními akcemi, které se městu podařily.

Rovněž bude vysvětlen pojem redakční rady, která může v ideálním stavu ve vztahu radničních periodik a místní samosprávy působit jako „kontrolor“ právě objektivnosti či apolitičnosti jednotlivých zpráv. Rovněž bude představena již provedená analýza radničních periodik neziskové organizace Oživení, jejichž relevantní poznatky budou využity rovněž ke komparaci s Bohumínským periodikem. Druhá část teoretické práce pak bude zaměřena na osobu starosty – Petra Víchu. Bude představen jeho pestrý politický život napříč místní samosprávou až co se týká celorepublikové politiky. Vzhledem k tomu, že práce bude zkoumat politickou komunikaci v radničním periodiku v okolí komunálních voleb 2018, budou rovněž představeny volební výsledky z tohoto města z let 2014 a 2018.

1.1. Funkce médií v politice

Pro pochopení významu a funkce radničních periodik, které budou řešeny v následující kapitole, bude tato kapitola zaměřena na vysvětlení základního vztahu mezi médii a politikou a s nimi nepopíratelně spojenou svobodou médií.

Na média působí mnoho tlaků, která se je snaží přimět k tomu, aby společnosti přinesla nějaký prospěch. V současné době média vykonávají z hlediska společnosti řadu důležitých a nezbytných úkolů. Média by tak měla mít předem daný systém, který působí podle stejných zásad jako celá společnost, zejména pokud se to týká spravedlnosti, poctivosti a demokracie, tak, aby sloužily veřejnému zájmu. Problémem však je, že většina takových médií nevznikla proto, aby sloužila veřejnému zájmu, ale aby sledovala své vlastní cíle (McQuail, 2009, s. 176-177).

Zpravodajství médií je často nepřesné a pokřivené, někdy dokonce nabízí tendenční a ideologicky zabarvený pohled na svět. Podávané skutečnosti v médiích totiž někdy reprezentují především stereotypy a předsudky novinářů, jejich politické postoje a nutkání zprávu za každou cenu vydat. Média tak mají na jednotlivce a společnost celkově velmi silný vliv. Média totiž prezentují vysoce strukturovaný a často zkreslený obraz skutečnosti a lidé své jednání velmi často přizpůsobují tomuto obrazu skutečnosti (Köpplová, 2000, s. 29).

Provázanost mezi médii a politikou je vzájemná, těsná, přitom konfliktní a hlavně nutná. Nelze však vyloučit, že masová média jsou vůči sféře politického života společnosti v závislém parazitním postavení. Média pomocí jednostranného informování mohou manipulovat s image politiků, s čímž se může pojít i průběh voleb. Média rovněž velmi často zaměňují zprávu a názor, dostatečně nereprezentují veřejné mínění a deformují veřejný obraz politiků (Jirák et al. 2000: s. 6-31).

Média mají také ve vztahu k politice svou nezastupitelnou, zřetelně vymezenou a poznatelnou roli. V posledních letech dochází k tomu, že politické instituce jsou stále více závislé na masových médiích. Tento proces můžeme pojmenovat jako „medializace“. Charakteristickým rysem tohoto konceptu je skutečnost, že politika ztrácí svou autonomii a stává se na médiích závislou (Jirák et al. 2000: s. 17).

Jako klíčový indikátor zdravého politického života vždy sloužila otázka svobody a nezávislosti médií (Hallin et al. 2008: s. 10). Svoboda je spíše podmínkou než měřítkem chování, jakmile tedy existuje právo na svobodu, nedokážeme rozlišit mezi zvolenou

svobodou vyjadřování a svobodou v mezích zákona. Svoboda takovéto komunikace spočívá v tom, aby nabízela širokou škálu názorů a zároveň aby reagovala na širokou škálu požadavků a potřeb. Je tak třeba zaručit rovný přístup ke komunikačním kanálům a postarat se o příležitost přijímat různé typy informací (McQuail, 2009, s. 203-204).

Svobodu médiím v institucionálním uspořádání společnosti zaručují podle McQuaila následující kritéria:

1. Absence cenzury, právo zveřejňovat a rozšiřovat zprávy a názory a nebýt jakýmkoliv způsobem nucen publikovat to, co si dotyčný subjekt nepřeje
2. Skutečná nezávislost při výběru zpráv a názorů ze strany majitelů médií
3. Rovné právo a stejná příležitost pro všechny občany svobodně přijímat nejrozličnější zprávy a mít k těmto informacím volný přístup
4. Svoboda médií při získávání informací z relativních zdrojů
5. Konkurenceschopnost systému s omezenými možnostmi koncentrace médií a křížení vlastnických vztahů (McQuail2009:204).

Vztah médií a politiky je tak jistě velice problematický, ovšem z hlediska zdravého politického života je potřeba médiím zajistit jejich svobodu a nezávislost.

Na informace z této teoretické části práce budou navazovat rysy radničních periodik. V případě, že ve vztahu k médiím byla splněna podmínka svobody a nezájatosti, je nutné, aby pak samotná radniční média dodržovaly podmínku objektivnosti, a naopak se vyvarovali apolitičnosti, což bude popsáno v následující kapitole.

1.2. Funkce médií v lokální politice

Radniční periodika jsou klíčovým prostředkem veřejné komunikace na lokální úrovni. Tato periodika částečně ovlivňují veřejné mínění, formují místní politické dění a jsou výrazným projevem místní politické kultury. Tyto specifikace platí převážně v menších obcích, kde často chybí korigující síla v podobě komunikačně mediální alternativy, která by svou činností přispívala k nastolení místní politické agendy, poskytovala by prostor pro názorové polemiky nebo prostě jen přinášela informace, které se do radničních listů z jakýchkoliv důvodů nedostaly (Muller, 2018, s. 199-200).

Dle Mullera (2018) radniční periodika poskytují dostatek prostoru pro polemiku a opoziční a občanskou kritiku místních poměrů. Tato periodika tak představují

potenciálně velmi účinný kontrolní aparát a protikorupční nástroj, který může vést k efektivnějšímu dohledu nad hospodařením obce a k větší transparentnosti, otevřenosti a k odpovědnějšímu vládnutí (Muller, 2018, s. 200).

Regionální noviny jsou oproti masovým médiím ve značné výhodě. Redaktoři těchto radničních periodik totiž nejsou pouzí anonymní představitelé podepsaní pod článkem v daném deníku. Nýbrž tito novináři znají místní prostředí, znají místní vztahy a mají tak také k občanům blíže (Osvaldová, 2007, s. 51). Sdělení reprodukována těmito komunikačními kanály jsou občanům bezprostředně blízká důvěrnější, mnohdy se jich osobně dotýkají a v tomto smyslu plní nejen informační (nutno ale říci, že rovněž propagační), ale rovněž integrační funkci. Tyto komunikační kanály, či samotná radniční periodika mohou být důležitým zdrojem představ lokálního společenství a významným faktorem sebeidentifikace (Muller, 2018, s. 200).

Jak píše Svobodová (2006) potenciál využití radničních periodik se zdá v poslední době velmi pozitivní, tato periodika například napomáhají k obohacení veřejné diskuse, či k většímu zapojení občanů do rozhodování o místních záležitostech. Sdělení reprodukována místními radničními listy jsou občanům bezprostředně blízká, důvěrnější, často se občanů samých osobně dotýkají, čímž plní nejen informační funkci, ale také funkci integrační, jelikož mohou být důležitým zdrojem představ lokálního společenství. Radniční periodika rovněž mohou sloužit jako kontrolní aparát a protikorupční nástroj, který může vést k efektivnějšímu dohledu nad obecním hospodařením a odpovědnosti radnic vládnutí (Fleissner et al. 2016: s. 115-116).

Dle teorie sociální odpovědnosti by média měla v obsahové rovině klást důraz na relevantnost, spolehlivost a vyváženost zpráv. Zároveň by měla být fórem pro výměnu komentářů a kritiky, rovněž by měla poskytovat reprezentativní obraz skupin, které tvoří společnost. Současně by neměly radniční noviny, tedy sami redaktoři spojovat zpravodajství se svými redakčními názory a být nezávislí na parciálních zájmech. Média by samozřejmě měla být svobodná, ale ve značné míře samoregulovaná, např. odpovědností vůči redakční radě a zároveň by měla být odpovědná vůči zákonu (Muller 2018:203).

S lokálními médii se ale rovněž pojí problematika, díky čemuž se tyto periodika můžou lehce proměnit v tzv. hlásné trouby. Lokální tiskoviny často řeší primárně agendu, která odpovídá jen skupinovému zájmu, případně uveřejňují jen vybrané názory a

informace. Redaktoři, kteří pracují pro takovéto radniční periodikum se tak lehko mohou stát prostředníky zvolené politické reprezentace v regionu (Osvaldová, 2007, s. 51-52).

Redaktory těchto periodik ve většině případů nebývají novináři žijící pouze z tohoto příjmu. Velice častým jevem se stává to, že samotní členové zastupitelstva, tiskoví mluvčí nebo zaměstnanci radnice se stávají přispěvateli do těchto periodik. Díky nedostatečné kontrole nad vztahy žurnalista x lokální politik, tak může nastat situace, kdy se jejich personální vztah může stát užším. V tomto případě pak média již hůře odolávají lobbingu a mnohdy nezachovávají profesionální neutralitu. Jako příklad takové profesionální neutrality si můžeme uvést například poskytování prostoru v daném periodiku jednomu kandidátovi na úkor ostatních nebo, když tyto noviny zařazují materiály reklamního charakteru bez výrazného označení (Osvaldová, 2007, s. 53).

Radniční periodika tak mohou být účinným nástrojem pro opoziční a občanskou kritiku místních poměrů, kterou tak můžeme považovat za kontrolní aparát, sloužící k efektivnějšímu dohledu nad hospodařením obce. Taková periodika by tak měla klást důraz hlavně na relevantnost a vyváženost zpráv a být prostorem k možné výměně názorů či komentářů. K zodpovězení výzkumné otázky této práce jsme získali cenné poznatky popisující možnou provázanost redaktorů a místní samosprávy, kteří tak mohou starostovi poskytovat více prostoru k budování dobrého jména než ostatním zastupitelům.

1.3. Role médií ve vztahu k politické reprezentaci na lokální úrovni

Média ve vztahu k politice zauímají tři společenské role. První rolí je pozice vrátného. V této pozici média ovlivňují tím, jakou míru pozornosti věnují určitému problému. Je časté, že až při zájmu médií o určitý problém a jejím mediálním zvýrazněním přinutí státní orgány aktivně jednat. Vpouští tedy určité problémy na světlo veřejnosti, a tak udávají směr jejich řešení. Jak v analýze Oživení, její autoři Kužílek & Kameník (2015) zjistili, radniční periodika jsou ve většině případů zřizována (nebo ji alespoň finančně podporují) samotnou obcí (Kužílek et al. 2015a: s. 4). Zde se však objevuje problém, jelikož právě obec je ta, kterou by dané články měly přinutit jednat. Dovolí však obec, jakožto zřizovatel redakční rady, a tedy celého radničního periodika, aby otiskli článek s problémy, které nechtějí pustit na světlo veřejnosti? (Šimíček et al. 2000: s. 46).

Druhou rolí je zapisovatel skóre, kdy radniční periodika nejen že zaznamenávají události na politické scéně, ale jejich interpretací společenskou náladu samy vytvářejí. Například, čím častěji se kandidát objeví v médiích, tím se stává známějším a můžeme říct, že i populárnějším (Šimíček et al. 2000: s. 46). V případě místní správy se bezpochyby jedná o osobu starosty města. Radniční periodika mohou být silně politizována a využívána jako nástroje „hlásné trouby“ k pozitivní sebeprezentaci starostů (Fleissner et al. 2016: s. 113-114).

Třetí rolí, kterou sdělovací prostředky zaujímají vůči politice můžeme pojmenovat jako hlídací pes, kdy se média ujímají kontrolní funkce. Nástrojem se stávají investigativní reportáže, odhalující veřejnosti rozličné spektrum pozadí veřejné politické činnosti, od stranických finančních machinací po soukromé problémy politiků (Šimíček et al. 2000: s. 47). Opět zde narážíme na problém, který byl popisován již v první roli – zdali redakce otiskne článek, který by mohl alespoň z malé části ovlivnit autonomii dané obce. Aby tato role mohla být zajištěna, je tak třeba účast opozice v redakčních radách. Také tímto tématem se zajímala analýza neziskové organizace Oživení, která zjistila, že každé druhé radniční periodikum neobsahuje ani náznak alternativních názorů vůči oficiální politice města (Kužilek et al. 2015a: s. 23).

Síla a vliv médií se projevuje tím, jaké události se rozhodnou přeměnit ve zprávu, jaké sociální skupiny ve svých sděleních upřednostní nebo které události naopak úplně vyloučí atd. Příjemce zpráv nejenže dostává informace o událostech, ale způsobem prezentace je v něm dlouhodobě a systematicky budováno podvědomí o tom, co je vnímáno jako společensky významné, co je obvykle přijímáno jako správné a co je hodnoceno jako překročení norem (Svobodová, 2016, s. 25).

Popsané jednotlivé funkce médií ve vztahu k politice a radničním periodikům, byly v této části doplněny o problematiku splnitelnosti těchto funkcí v lokálním prostoru dané místní správy. Získané informace tak doplňují poznatky o funkci radničních periodik a jejich prostoru ke zlepšení. Z hlediska zodpovězení výzkumných otázek jsme tak získali cenné informace o možné podjatosti radničního periodika vůči městu, které je jejím zřizovatelem, čímž může docházet k tomu, že redakce nebude publikovat články, které by mohly ohrozit autonomii dané obce.

1.4. Právní zakotvení radničních listů v České republice

Radniční periodika jsou pro tuto práci stěžejní termín. V této kapitole tedy bude představena definice tohoto termínu z hlediska české právní legislativy. Následně bude představen popis novely tiskového zákona z roku 2013, který doplnil určité náležitosti starého zákona. Legislativní vymezení radničních periodik je zásadní informací pro zkoumání radničních periodik z hlediska toho, že se jedná o vymezení povinností vydavatelů těchto radničních periodik, která se musí dle zákona dodržovat.

Pro účely této práce nebude zkoumán nadzákoný právní rámec, jelikož jeho definice je nepřímou rozdělena mezi různé články ústavy či listiny základních práv a svobod, a informace z tohoto vyplývající pro nás nejsou dostatečně vysvětlující. Pro tuto práci bude vhodnější se zaměřit na rámec daný komunální legislativou a následně samotnou úpravou v tiskovém zákoně. Náznak možnosti vydávat radniční periodika lze nalézt v zákoně č. 128/2000Sb. o obcích v §93 odst. 1 a 97. Tato právní úprava nabízí možnost informování o zasedání zastupitelstva obce a o činnosti orgánů obce způsobem v místě obvyklém. Obce tak mají povinnost pečovat o vytváření podmínek pro uspokojování potřeb svých občanů. Z tohoto zákona rovněž vyplývá, že vydávání radničních periodik je věcí rady města a samotné zastupitelstvo má zcela minimální možnosti jeho obsah vydávání ovlivnit. Co se týče nejaktuálnějšího tématu obsahové nevyváženosti radničních periodik, lze dle Svobodové (2006) požadavek na vyváženost vyvodit pouze z interpretace ústavně daných základních svobod. V praxi však neexistuje možnost požadovat na obci vyváženost informací, které publikují, jelikož takováto povinnost není v zákoně jasně dána.

Samotná úprava v tiskovém zákoně je zmíněna v zákonu č. 46/2000Sb. o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku neboli tiskový zákon. Tento zákon upravuje některá práva a povinnosti vydavatelů a dalších fyzických a právnických osob v souvislosti s vydáváním periodického tisku. Uplatňuje se na periodický tisk vydávaný na území České republiky. Dle tohoto zákona se periodickým tiskem rozumí noviny, časopisy a tiskoviny vydávané pod stejným názvem a grafické úpravě, nejméně dvakrát ročně. Vydavatel na svou odpovědnost zajišťuje jeho obsah, vydávání a veřejné šíření. Jeho vydavatelem je obec, kraj, hlavní město Praha nebo právnická osoba, kterou územní samosprávný celek sám nebo spolu s dalšími územními samosprávnými celky ovládá. Za obsah periodického tisku odpovídá vydavatel. Je povinen poskytovat objektivní a vyvážené informace a poskytnout přiměřený prostor pro uveřejnění sdělení, které

vyjadřuje názory členů zastupitelstva územního samosprávného celku, týkající se tohoto územního samosprávného celku. Vydavatel však neodpovídá za pravdivost údajů obsažených v reklamě a v inzerci uveřejněné v tomto tisku. Pokud by se ovšem jednalo o reklamu či inzerci samotného vydavatele, toto pravidlo neplatí. V případě, že dojde k ohrožení veřejného zájmu je vydavatel povinen uveřejnit důležité a neodkladné oznámení státního orgánu, zejména je povinen informovat o vyhlášení nouzového stavu, válečného stavu a stavu ohrožení stavu. Toto oznámení musí být graficky zvýrazněno a tím odlišeno od ostatního obsahu. V případě, že bylo v tomto periodickém tisku otištěno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti, dobré pověsti právnické osoby, má tato osoba právo požadovat uveřejnění odpovědi. Vydavatel je následně povinen na žádost této osoby odpověď uveřejnit. Odpověď se však musí týkat pouze toho tvrzení, které se jej dotýká. Tento zákon v roce 2013 nahradil zákon č. 305/2013Sb., který doplňuje určité náležitosti starého zákona (Zákon č. 46/200Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů).

Asi nejpodstatnější informací z této kapitoly je to, že dle tiskového zákona je vydavatel radničního periodika povinen poskytovat objektivní informace a zároveň poskytnout přiměřený prostor pro vyjádření členů zastupitelstva. Rovněž dodržování povinnosti vydavatele poskytnout přiměřený prostor všem zastupitelům bude zajímavý z hlediska výzkumné otázky, která se zaměřuje na otázku toho, zdali i opoziční zastupitelé dostávají dostatek prostoru v tomto periodiku. Tyto informace tak budou využity v praktické části v kvantitativní analýze, která bude zkoumat, zdali námi zkoumané radniční periodikum tato nařízení dodržují.

1.5. Kritéria hodnocení radničních periodik

Tato část práce se zaměří na primární rysy radničních periodik, které nám pomohou v praktické části práce při zkoumání pohledu na jednotlivé zprávy publikované v radničním periodiku. Prvním popisovaným rysem bude objektivita. Požadavek na objektivitu můžeme objevit již v tiskovém zákoně jak z roku 2000, tak z jeho novely v roce 2013, kdy je vydavatel radničního periodika povinen uveřejňovat objektivní a vyvážené informace. Druhým zmíněným rysem bude apolitičnost, která je v obsahové rovině nežádoucím prvkem.

1.5.1. Objektivita

Prvním kritériem radničních periodik je objektivita (tento problém se netýká pouze radniční periodik, ale médií obecně). Mohlo by se zdát, že objektivita by měla být v žurnalistice naprosto samozřejmá. Jak píše McQuail (2009) taková zpráva uveřejněná jak v masových médiích, tak v radničním periodiku může být více či méně informačně bohatá. I přestože daný článek dokáže pomocí počtu nabízených faktů spolehlivě odpovědět na otázky Kdo?, Co?, Kde?, Kdy? a možná i Proč? nám tak ani pečlivě představená fakta k dané zprávě nemusí dávat dohromady pravdivý obraz (McQuail, 2009, s. 367). Vždy může existovat „více pravd“ a to i z pohledu takzvaně nezaujatých pozorovatelů (Osvaldová et al. 2011: s. 11).

Pro McQuaila (2009) jsou z hlediska objektivity důležitá přesnější kritéria, která nám dopomohou k úplnosti adekvátního popisu zprávy. Jeden z významů přesnosti je shoda s nezávislými záznamy v dokumentech či v jiných médiích. Jako druhý význam pojmu přesnost můžeme označit shodu zpráv s vnímáním zdroje zprávy nebo subjektu zpravodajství. Stejně těžko měřitelná je úplnost, jelikož nelze být „úplný“ v kompletních popisech jednotlivých událostí. S těmito významy se však opět pojí problém zaujatých redakcí. Jak již bylo zmíněno, radniční periodika jsou mnohými autory primárně vnímána jako hlásné trouby místních politiků. Otázkou pak zůstává, kolik informací je zapotřebí či kolik jich je možno očekávat v takové zprávě, abychom ji mohli nazvat úplnou, to je však subjektivní záležitost (McQuail, 2009, s. 367-368).

Z žurnalistického hlediska je objektivita brána jako vědomý postoj, který zdůrazňuje, že každý člověk (tedy i novinář) je produktem své společnosti, kultury a dosaženého vzdělání. *„Neexistuje osoba bez předsudků, ať se jakkoli snaží nahradit tento handicap profesionální objektivností, protože sama objektivnost, hodnocená různými jedinci, je od přírody nespolehlivým měřítkem.“* (Osvaldová et al. 2013: s. 12). Mnozí teoretici a novináři se tak shodují, že absolutní objektivnosti nelze dosáhnout, jelikož už samotný výběr skutečností, které mají být sděleny je procesem neobjektivním. Proto v dnešní době spolu s objektivitou hovoříme také o vyváženosti, vědomé nezaujatosti a zdravém skepticizmu. Díky těmto metodám lze alespoň přibližné rovnováhy dosáhnout (Osvaldová et al. 2013: s. 12).

S pojmem objektivita se pojí pojem nestrannost. Především u politických zpráv je nestrannost velice oceňována, jelikož mnoho událostí v sobě obsahuje konflikt a zprávy o těchto událostech, tak vytvářejí prostor k alternativním interpretacím a hodnocením.

Důležitým aspektem nestrannosti je neutralita při prezentování zpráv. To znamená, aby redaktor dokázal oddělit fakta od názorů a vyhnout se tak hodnotovým soudům nebo emotivním výrazům. Rovněž existují teorie o tom, že výběr slov může odrážet a naznačovat hodnotové soudy (McQuail, 2009, s. 368-369).

Jako opak objektivnosti můžeme označit předpojatost neboli neobjektivnost. Tímto pojmem označujeme záměrné zkreslení reality, zdůrazňování jedněch názorů na úkor jiných, manipulace s pojmy atd (Osvaldová et al. 2013: s. 13).

1.5.2. Apolitičnost

Dalším důležitým aspektem z hlediska radničních periodik je jejich deklarovaná apolitičnost. Za apolitickou formu obsahu se považuje taková stylizace, která neobsahuje žádnou polemiku o místní politice a činnosti místní samosprávy. Vytváří tak dojem pouze pozitivně podávaných faktických informací. Pro takovýto obsah je typické, že nepřipouští žádný názorový střet či diskusi. Takové pojetí formy obsahu je však zásadně manipulativní a často zastírá diskusi a spory, k nimž přirozeně v demokratické místní správě dochází. Takovýto apolitický obsah daného radničního periodika, tak vede jen k vyšší političnosti (preferenci určité politiky oproti jiným), omezování názorové pestrosti periodik a jednostrannému informování o místní samosprávě (Kužilek et al. 2015a: s. 8-39). Část periodik tak omezuje soutěž idejí a informací ze strachu před vulgarizací a nekonstruktivním stěžováním na obsah. Druhá část periodik tak činí z důvodu mocenského potlačení odlišných názorů, přičemž uvádějí výše zmíněný důvod jako zástěrku (Kužilek, 2006, s. 6-7).

Objektivnost a apolitičnost tak můžeme dle získaných informací dát do přímého rozporu co se obsahu daného periodika týče. Z hlediska objektivity tak hovoříme o požadavku na vědomé nezaujatosti, která tak redaktorům pomůže oddělit fakta od názorů a publikovat tak nestranný názor na danou problematiku. Jako protiklad k objektivitě pak můžeme označit apolitičnost zpráv, která je z hlediska publikování článků nežádoucím obsahem. Články s apolitickým obsahem totiž podávají zmíněné informace pouze s pozitivním dojmem na místní samosprávu, čímž se stávají silně manipulativními a vedou k vyšší političnosti.

1.6. Redakční rada

Redakční rady mohou mít zásadní vliv na to, zda zpravodajství daného radničního periodika bude ve výsledku objektivní či apolitické. Složení redakčních rad totiž často odráží zájmy radnice, jelikož mají moc dosadit si do těchto pozicí sobě pohodlného, jako například místostarostu, či jiného zastupitele. Tímto si tak radnice může „pojistit“ znění jednotlivých článků.

Důsledkem výše vysvětleného pojmu objektivita je, že většina redakcí formuluje základní pravidla, která pomáhají novinářům objektivně se přiblížit do profesních a etických kodexů (Osvaldová et al. 2013: s. 13). Tím, kdo tyto pravidla tvoří je Redakční rada, jehož primárním úkolem je dohled nad vydáváním periodika a formulování jeho základního charakteru. Tato rada by se přímo neměla podílet na vytváření obsahu periodika, i když se tak často děje (Kužilek et al. 2015b: s. 7). Právě nezávislost obecních zpravodajů je často obhajována tím, že na vydávání daného periodika dohlíží redakční rada. Podle dosavadních průzkumů však velmi často dochází k tomu, že redakční radu ovládá vedení obce, čímž radu nemůžeme nazvat nezávislou. Právě toto ovládnutí vedení obce podtrhuje vliv radnice na vydávání zpravodaje (Černá, 2013, s. 31).

Analýza radničních periodik neziskové organizace Oživení zjistila, že v průměru 1/3 členů redakčních rad je složena z osob, která jsou v trvalém střetu zájmů, jelikož jejich členstvím v této radě mohou ovlivňovat obsah periodika, která referují o činnosti úřadu. Dle výzkumu organizace Oživení v roce 2006 bylo zjištěno, že v 75 % případů je redakční rada složena z funkcionářů radnice nebo jejich úředníků. V 7 % je redakční práce ponechána na externistech a v pouhých 8 % se do redakčních rad dostávají členové opozice (Kužilek, 2006, s. 8).

1.7. Studie organizace Oživení

V této části práce si konkrétněji představíme analýzu neziskové organizace Oživení, o.s., která se ve svých analýzách již v minulosti zaměřila na zneužívání radničních periodik místní samosprávou. Tato analýza poukázala na praxi určitých problémů, které se mohou týkat rovněž radničního periodika OKO. Rovněž některé části výzkumu této analýzy budou využity k zodpovězení výzkumné otázky, která se týká možné proměny obsahu periodika z hlediska zařazení článků.

Již zmíněnou analýzu radničních periodik provedla nezisková organizace Oživení o. s. v rámci projektu Hlásná trouba: zneužívání periodik a informačních kampaní na úrovni místních samospráv v ČR. Výsledky analýzy byly vydány ve třech obdobích: v roce 2006, 2014 a 2018. Od roku 2018 pak organizace vytváří web, na kterém průběžně analyzuje vybraná periodika po celé České republice.

Již zmíněná studie reaguje na problém zneužívání vlivu politického vedení územně samosprávných celků. Studie svou pozornost zaměřila na tvorbu obsahu místních tištěných médií, které jsou vydávány pod záštitou dané obce či města a hrazena z jejich místních rozpočtů. Pomocí tvorby obsahu mohou dané municipality budovat ryze pozitivní obraz členů místních vlád a vytlačovat tak alternativní názory o místní samosprávě mimo veřejnou diskusi, případně kritické hlasy a veřejnou diskusi odmítat (Kužílek et al. 2015a: s. 5).

V analýze z roku 2014 bylo zjištěno, že problém cenzury obsahu obecních zpravodajů je stále aktuální a přítomný ve stejném rozsahu jako v roce 2006. Konkrétně obsah referující o činnosti úřadu je stále silně názorově nevyvážený ve prospěch aktuálního politického vedení samosprávy a většina radničních periodik tak neslouží k deklarovanému účelu. Ani novela tiskového zákona z roku 2013 nijak výrazně neposílila objektivitu a názorovou pluralitu těchto periodik. Místní periodika pak většinou neplní ani svou základní funkci nástroje pro vyšší účast občanů na správě místních záležitostí. Při analýze v roce 2014 bylo zjištěno, že oproti předchozí analýze v roce 2006 dokonce došlo k poklesu plochy (z 2,91 % na 1,22 %) s informacemi o budoucích rozhodnutích radnice, které tak přispívají k možnosti vyšší účasti občanů na správě místních záležitostí. Dle této analýzy dokonce nedochází ani k dostatečnému informování občanů či možnosti participace na místním dění ani k svobodnému utváření názorů na dění v místní samosprávě. Jelikož pouze u 28 % zkoumaných periodik měly zprávy pozitivní než negativní formu ve způsobu poskytování informací a vyjadřování na názorů na místní politiku (Kužílek et al. 2015a: s. 6).

Mezi hlavní překážky vyšší názorové plurality obsahu zpravodajů lze dle autorů označit:

1. Střet zájmů redakčních rad, které dohlížejí na tvorbu, či přímo tvoří její obsah
2. Nepřítomnost zástupců opozice v redakčních radách
3. Zdánlivě apoliticky laděnou formu obsahu, která většinou neobsahuje žádné hodnotící soudy o místní politice ať už pozitivně nebo negativně laděnou

4. Převažující podíl anonymních textů v politickém obsahu periodik
5. Absenci pravidel pro editaci a uveřejňování názorů zastupitelů (Kužílek et al. 2015a: s. 6).

Tyto překážky nám tak opět mohou pomoci v praktické části práce z hlediska pohledu na publikované články. Můžeme porovnat, zdali analýza této organizace odpovídá i situaci v radničním periodiku OKO nebo Bohumínské radniční periodikum těmito překážkami netrpí.

2 Pozice starosty města Bohumín a jeho reprezentace v radničních novinách

V českém komunálním systému nemá starosta příliš silné postavení. I přesto se stává významnou osobností dané obce, někdy i symbolem místní samosprávy. Z hlediska symbolické a ceremoniální roviny zaujímá prominentní místo. A jakožto hlavní reprezentant města navenek zosobňuje místní samosprávu, kdy většinou dochází k tomu, že je spojován se všemi úspěchy, ale i neúspěchy v rozvoji města (Balík, 2009, s. 207).

K obsazení postu hlavního reprezentanta města je třeba získat nadpoloviční většinu v příslušném legislativním tělese. Neexistuje žádné generální právo vítěze volebního klání k formování exekutivy či k obsazení postu starosty. Ovšem v menších municipalitách se stává pravidlem, že ten, kdo získal nejvyšší počet preferenčních hlasů získává křeslo starosty, bez ohledu na to, že může pocházet z nejslabšího zastupitelského klubu nebo že s ním většina zastupitelů nechce spolupracovat (Balík, 2008, s. 288).

Z hlediska vztahu starosty a radničních periodik dochází často k pozitivní seberepresentaci starostů, důsledkem čehož v jednotlivých periodicích absentují alternativní kritické názory a informování o dění na radnicích je tak tendenční a nevyvážené (Fleissner et al. 2016: s. 114). Na tuto problematiku vztahu starosta a radniční periodikum se zaměří rovněž výzkumná otázka této práce, která bude zkoumat, zdali dochází k nadreprezentaci starosty v městských novinách OKO.

2.1. Starosta města Bohumín – Petr Vícha

Tato kapitola se zaměří na konkrétní případ hlavního reprezentanta města – v našem případě Ing. Petra Víchy, jakožto starosty města Bohumín. Vzhledem k výše vysvětlené problematice redakční rady (viz. Kapitola 1.6.) a jejich možné zaujatosti na osobu starosty tohoto města tato práce očekává, že bude hlavní osobou, která bude z hlediska politické komunikace využívána v radničním periodiku OKO.

Post starosty města obhájí Ing. Petr Vícha již od roku 1994, zatím v posledních komunálních volbách v roce 2018 jim byl zvolen již po sedmé z členů zastupitelstva obce. Petr Vícha je tak očividně vůdčí osobou města, které její občané věří již dlouhých 27 let. Jeho podpora je pak prokazatelná při každých komunálních volbách, kdy kromě voleb v roce 1994, kterých se účastnil poprvé, pokaždé zaznamenává úspěch u občanů města Bohumína se ziskem nejvíce preferenčních hlasů (Volby.cz, nd).

Aktivita Petra Víchy však nekončí pouze u starostování města Bohumín. Roku 1995 se stává členem ČSSD (do té doby vystupoval v zastupitelstvu města jako neustraník). V roce 1997 se stal členem Ústředního výkonného výboru a od roku 1997 do 2007 byl předsedou ČSSD v Moravskoslezském kraji. Od roku 2000 se rovněž stal členem zastupitelstva Moravskoslezského kraje a jeho finančního výboru, tuto funkci opustil v roce 2008. Od roku 2003 byl také členem předsednictva ČSSD, toto předsednictvo však v dubnu 2021 opustil (Hlídač státu, nd). V roce 2005 byl na sjezdu strany zvolen jako jeden z místopředsedů ČSSD, tuto funkci vykonával až do roku 2009, kdy již znova nekandidoval. V roce 2006 se poprvé pokusil kandidovat do Senátu České republiky, kdy získal od voličů téměř 67 % hlasů a stal se tak senátorem za volební obvod 74. V roce 2008 se stal předsedou senátorského klubu ČSSD. (Petr Vícha, 2006) Z důvodu neúspěchu ČSSD v senátorských volbách má tato strana aktuálně pouze tři zastupitele v senátu, což není dostatečný počet pro vytvoření senátorského klubu, a ten tak v roce 2020 zaniká. (Město Bohumín, 2020) Ve funkci senátora je tak od roku 2006, v následujících senátních volbách v roce 2012 zvládl své místo obhájit v druhém kole před Miladou Halíkovou za KSČM. V těchto volbách strana obhájila 5 mandátů, při volebním klání však získali křesla třináct. V tomto období ČSSD náležel nejvyšší počet křesel v horní komoře, a to čtyřicet šest. V následujících volbách v roce 2018 Petr Vícha opět vyhrává ve svém volebním obvodu v druhém kole proti Miladě Halíkové. Stává se však jediným úspěšným senátorem, který za ČSSD zvládl své místo obhájit a je tak jedním ze třinácti zbylých senátorů za ČSSD. Při posledních senátorských volbách v roce

2020 strana zaznamenává největší debakl, kdy ani jeden z jejich kandidátů není zvolen a počet senátorů za ČSSD se snižuje na pouhé tři, čímž musí rozpustit svůj senátorský klub (Idnes.cz/volby, nd); Volby.cz, nd).

2.2. Výsledky komunálních voleb v Bohumíně

Pro pochopení námětu této práce je třeba si představit výsledky komunálních voleb, které od roku 1994 v podstatě ustanovily místní samosprávu Bohumína až do dnes. Jak již bylo zmíněno výše, Petr Vícha se stal starostou poprvé v roce 1994 a spolu s ním začala na místní radnici dlouhá nadvláda strany ČSSD, které je rovněž členem. I přesto, že v průběhu dlouhých let se řada stran a kandidátů snažila ohrozit či dokonce převzít post starosty či vedení místní samosprávy, nikomu se tento čin ani zdaleka nepovedl. Do městského zastupitelstva v námi zkoumaném městě Bohumín se volí dvacet tři zastupitelů. V Bohumíně již od prvních komunálních voleb konaných v České republice v roce 1994 vyhrává s velkým náskokem Česká sociální demokracie (ČSSD). Níže v tomto textu budou představeny výsledky z posledních dvou volebních období, tedy 2014-2018 a 2018-2022, které jsou relevantní pro výzkum této práce.

V komunálních volbách konaných v roce 2014 dochází ke změně obsazení křesel Bohumínského zastupitelstva. Změna však nenastává v pozici lídra města z hlediska preferenčního hlasování, a to Petra Víchy spolu s jeho vítěznou stranou ČSSD, která získala 55,41 % a 14 křesel. Při těchto volbách ČSSD zaznamenává menší pokles jejich volební podpory. Do zastupitelstva města totiž kandiduje 6 politických stran a uskupení, které nakonec všechny uspějí a alespoň jedno křeslo získávají. Novým „silným“ hráčem v zastupitelstvu se stává politická strana ANO 2011, která získává čtyři křesla. Již jako stálíci z hlediska zisku křesel můžeme nazvat KSČM, kteří opětovně obhájili své dvě křesla. Do městského zastupitelstva se rovněž po dvou volebních obdobích vrací KDU-ČSL v koalici s TOP09 se ziskem jednoho křesla. Dalším novým subjektem je strana NEZÁVISLÍ, kteří rovněž získávají jedno křeslo. Poslední stranou, která pak pronikla do městského zastupitelstva je ODS a také získává jedno křeslo (Volby.cz, nd). Rada města, která má 7 členů, byla v tomto volebním období jednobarevná, jelikož v ní zasedli pouze zástupci ČSSD (OKO č. 20, 2014).

Při doposud posledních komunálních volbách v roce 2018 je možné vypožorovat vyšší míru volatility z hlediska kandidujících stran. Klasické volební strany doplňují také různá volební uskupení, ty se však v konečném výsledku do zastupitelstva nedostávají.

Je tak patrné, že vláda ČSSD v tomto městě je velice úspěšná a znova tak vyhrávají volby se ziskem 57,11 % a ziskem 16 křesel. Druhé místo zopakovala strana ANO 2011 se ziskem čtyř křesel jako v předchozím volebním období. Po dlouhé době dochází k úbytku voličské podpory strany KSČM, která tak získává již pouze jedno křeslo. Poprvé se do městského zastupitelstva probíjí Česká pirátská strana, která získává také jedno křeslo. Po jistě napínavém sčítání výsledků v této obci se do zastupitelstva také dostala strana ODS, která však překročila volební klauzuli pouze o 0,12 % a bude jistě zajímavé sledovat jejich počínání v tomto volebním období (Volby.cz, nd). Rovněž v tomto volebním období je rada města složena pouze ze zástupců z řad ČSSD (OKO č. 20, 2018).

2.3. Tendence radničního periodika OKO

Jak píše Balík (2008) starosta dané obce zodpovídá za informování veřejnosti. Tato povinnost však neznamená, že by v podstatě celý její obsah, týkající se místní samosprávy měl být postaven na osobě starosty a jeho osobním názoru.

Již při prvním pohledu nezaujatého čtenáře na stránky radničního periodika OKO je zřejmé, že Petru Víchovi, jakožto starostovi je věnován nadměrný prostor k vyjádření. Je očekávatelné, že starostovi bude v prvních vydáních roku věnován prostor k bilancování nad minulým rokem. Ovšem při bližším zkoumání jednotlivých čísel zjistíme, že starosta se mnohdy vyjadřuje k určitým tématům, která by se bez jeho názoru obešly. Zde opět narážíme na problém nedostatečné reprezentace či poskytnutí prostoru opozičním zastupitelům. Tito opoziční zastupitelé či kandidáti do zastupitelstva tak musejí využívat prostoru v samostatných článcích, kde mohou na danou problematiku reagovat sami. (Jako například v čísle 5/2017 s. 10, kdy opoziční zastupitel za ODS takto pomoci samostatného článku projevil negativní názor na politiku Městské Bohumínské nemocnice). Zde však vyvstává otázka, zdali do tohoto komentáře nebylo zasaženo redakční radou, jelikož ta nemůže zasahovat do obsahu článků pouze v případě volební inzerce.

Z hlediska informací k zodpovězení výzkumné otázky na téma dostatečného prostoru opozičních zastupitelů v radničním periodiku OKO, se můžeme opřít o kapitolu, která pojednává o právním zakotvení těchto periodik v ČR. V tomto zákoně je totiž doslovně napsáno, že vydavatel (tedy město) je povinnou poskytovat objektivní a vyvážené

informace a je povinen poskytnout přiměřený prostor pro uveřejnění sdělení, které vyjadřuje názory všech členů zastupitelstva.

V námi zkoumaném městě Bohumín však vyvstává jeden velký problém. Redakční rada má pouze jednoho člena, a to tajemnici městského úřadu (viz. Příloha č.1). Osoba tajemníka rovněž v tomto radničním periodiku zastává post šéfredaktora. Je tedy jedinou osobu, která dohlíží na vydávání těchto městských novin. V tomto případě je ještě větší možnost ovlivnitelnosti, jelikož zde chybí jakýkoliv prvek nesouhlasu s vydávaným obsahem, který by mohl zařadit alespoň jeden další člen této rady. Konkrétně pak tuto pozici vykonávala Ing. Dagmar Fialová, která se stala tajemnicí v roce 1995 a byla jí až do konce roku 2019 (Tajemnici.cz, nd). Tajemnicí tak byla dlouhých 24 let, kdy defacto po celou dobu pracovala pod vedením radnice, kterou „ovládala“ strana ČSSD. Je tedy na místě pochybovat o objektivitě jednotlivých zpráv týkajících se místních záležitostí, jelikož jak již bylo zmíněno v kapitole 1.2. je možnost, že nastane situace, kdy se konkrétně personální vztah mezi tajemnicí a starostou případně jinými zastupiteli z řad ČSSD stane užší.

Jak analýza neziskové organizace Oživení zjistila, v pouhých 8 % procentech je do redakční rady připuštěna opozice a 1/3 periodik je tak v trvalém střetu zájmů (Kužílek, 2006 s. 8; Kužílek et al. 2015a: s. 23). V radničním periodiku OKO nejen že absentují zástupci opozice, ona vlastně absentuje celá. Dle doporučujícího manuálu, který vydala rovněž organizace Oživení v návaznosti na jejich analýzy by měla být stanovena úplná neslučitelnost exekutivních funkcí na samosprávě s konečným rozhodnutím o obsahu periodika (Kužílek et al. 2015b: s. 8).

V Bohumíně tak můžeme očekávat tendenční chování radničního periodika OKO směrem k místní samosprávě. Především pak k osobě starosty, jelikož osoba tajemníka, šéfredaktora a zároveň jediného člena redakční rady, který svůj post vykonává již od roku 1995, tedy v podstatě po celou dobu, co je starostou také Petr Vícha. Je očekávatelné, že za tuto dlouhou dobu vznikl mezi těmito představiteli radnice jakýsi vztah, jenž může vést k tomu, že radniční periodikum nepřipouští jakýkoliv negativní postoj či názor k osobě starosty.

Analýza neziskové organizace Oživení nám v kapitole 1.7. představila hlavní překážky vyšší názorové plurality obsahů. Z hlediska námi zjištěných informací v teoretické části musíme podotknout, že část těchto překážek byla naplněna rovněž v radničním periodiku OKO. V našem textu jsme totiž zaznamenali možný střet zájmů

redakční rad, z hlediska tvorby obsahu, s čímž je spojena absence zástupců opozice v redakční radě. Vyslovené překážky o apoliticky laděné formě obsahu a převažujícím podílu anonymních textů v politickém obsahu tohoto periodika, pak budeme moct potvrdit či vyvrátit v praktické části této práce. V analýze této bakalářské práce se budeme tímto typem obsahu rovněž zabývat z hlediska zodpovězení výzkumné otázky o možné proměně obsahu periodika v období komunálních voleb. Co se týče možné absence pravidel pro uveřejňování názorů zastupitelů, musíme podotknout, že nejspíše i tato překážka bude v městě Bohumín potvrzena, jelikož taková pravidla pro radniční periodikum OKO, nebylo možno najít.

Jak již víme, Petr Vícha je starostou města Bohumín již dlouhých 27 let a se svou stranou ČSSD od roku 1994 vedou místní samosprávu, existují tedy možné spekulace o tom, že radniční periodikum OKO tak může být tendenční. Právě proto si praktická část této práce dala za úkol zodpovědět základní výzkumnou otázku: Je starosta města nadreprezentován v místních médiích na úkor ostatních členů strany či městské opozice?

Pomocí teoretické části práce jsme tak získali dostatek informací, které nám dopomohou k zodpovězení dalších výzkumných otázek. Kapitola zaměřená na média jak z hlediska lokální politiky, tak politiky obecně nám poskytla dostatek informací o fungování těchto periodik. Dále nám přiblížila vztah redaktora k těmto novinám a jejich zastoupení, ale zároveň zmínila také možnou problematiku z hlediska vytvoření užšího vztahu mezi starostou a redaktory. Zároveň jsme se dozvěděli informace o redakční radě, kterou však v námi zkoumaném městě Bohumín zastupuje šéfredaktorka tohoto periodika, která zároveň zastává pozici tajemnice městského úřadu. Tato zástupkyně redakční rady/šéfredaktorka/tajemnice však pracuje na úřadě skoro po celou dobu co starosta města drží svůj úřad. Existuje tedy možnost, že právě tady nastala již zmíněná možnost užšího vztahu mezi starostou a šéfredaktorkou a ta, tak může hlídat publikované články a jejich znění k místní samosprávě nebo samotnému starostovi. K potvrzení tohoto podezření budou rovněž cenné informace, týkající se požadavku na objektivnost a kritéria apolitičnosti. Informace o těchto dvou konceptech tak budou cenným přínosem k zodpovězení výzkumné otázky, zdali radniční periodikum OKO nepřipouští žádné negativní názory či komentáře na osobu starosty a samotné ČSSD z důvodu možného užšího vztahu.

3 Praktická část

3.1. Kvantitativní obsahová analýza

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek této práce bude využita z hlediska metodologie kvantitativní obsahová analýza. Tato metoda zkoumání má výhodu, že je přenositelná, poskytuje objektivní výsledky nezávislé na tom, kdo práci píše a výsledky zjištěné výsledky mohou být jasně a jednoznačně prezentovány v tabulkách nebo grafech.

Cílem této práce bude zjistit, zdali proměna politických sil v zastupitelstvu samosprávného celku bude mít vliv na podobu radničního periodika.

Výzkumné otázky této práce tedy můžeme formulovat takto: Využívá starosta svého postavení v radničním periodiku k budování dobré image strany, která je dlouhodobě u moci pomocí vlastního autorství článků na dané téma? Doplnující otázkou pak může být, jak tohoto prostoru využívá opozice v porovnání se starostou. Další otázka, která nám může ukázat možnou tendenčnost radničního periodika OKO směrem ke straně ČSSD bude: Dochází v tomto periodiku k proměně počtu zmínek o zastupitelích z řad ČSSD a opozičních zastupitelích vzhledem ke komunálním volbám? Doplnující otázkou pak bude: Jaký je poměr zmínek o vedení radnice (starosta a místostarostové) a opozičních zastupitelích? Dále, dojde vzhledem ke komunálním volbám k proměně obsahu zařazení článků, dle proměnných, které využila organizace Oživení? Jaký bude poměr pozitivních a negativních názorů či komentářů na vedení radnice publikovaných v radničním periodiku OKO z hlediska komunálních voleb?

Bude docházet k proměně témat, která se v periodiku objevují, vzhledem ke komunálním volbám?

3.1.1. Formulace výzkumných otázek a hypotéz

Jak již bylo zmíněno výše, práce bude využívat kvantitativní obsahovou analýzu. K této analýze je zapotřebí stanovit si výzkumné otázky a hypotézy. V souladu s výzkumem tak byly formulovány tyto otázky:

- 1) a) Využívá starosta svého postavení v radničním periodiku k budování dobré image strany, která je dlouhodobě u moci pomocí vlastního autorství článků na dané téma?

- Tato otázka je důležitá k zhodnocení předpokladu, zdali starosta dostává v místním periodiku více prostoru, což vzhledem k získaným informacím z teoretické části práce bude také její předpoklad.

b) Jak tohoto prostoru využívá opozice v porovnání se starostou?

- Toto zjištění bude důležité v tom ohledu, jestli městská opozice využívá dostatečně jim poskytnutého prostoru v tomto periodiku, a pokouší se tak také ovlivnit vnímání občanů tohoto města vzhledem ke komunálním volbám.

2) a) Dochází k proměně počtu zmínek o zastupitelích z řad ČSSD a opozičních zastupitelích vzhledem ke komunálním volbám?

- Na základě této výzkumné otázky můžeme porovnat, zdali redakce vzhledem ke komunálním volbám přispívá k budování dobré image zastupitelů a poskytuje všem přiměřený prostor.

b) Jaký je poměr zmínek o vedení radnice (starosta a místostarostové) a opozičních zastupitelích?

- Odpověď na tuto výzkumnou otázku nám ukáže, jestli vedení radnice, které je dlouhodobě u moci v tomto městě není výrazně nadreprezentováno oproti opozičním zastupitelům, kteří se do vedení radnice nemají šanci dostat.

3) Dojde vzhledem ke komunálním volbám k proměně obsahu politických a nepolitických ploch z hlediska zařazení článků?

- Na základě analýzy této výzkumné otázky budeme moci porovnat radniční periodikum OKO s celkovými výsledky analýzy Oživení, která se zaměřovala na možnou problematiku obsahu jimi zkoumaných periodik

4) Jaký bude poměr pozitivních a negativních názorů či komentářů na vedení radnice publikovaných v radničním periodiku OKO z hlediska komunálních voleb?

- Důležitou informací, vyplývající z této výzkumné otázky bude, zdali redakce používá citově zabarvených slov k popularizaci a budování dobrého jména vedení radnice.

Na základě těchto stanovených výzkumných otázek byly formulovány tyto předpoklady:

- 1) a) Ano, starosta bude svého postavení z hlediska vlastního autorství článků využívat vzhledem ke komunálním volbám k budování dobré image strany, především v roce 2018, tedy v období těsně před volbami.
b) Opozice bude tohoto prostoru využívat méně než starosta.
- 2) a) V námi zkoumaných obdobích bude patrné, že vzhledem ke komunálním volbám budou zastupitelé z řad ČSSD více zmiňováni.
b) Z hlediska poměru zmínek o vedení radnice a opozičních zastupitelích bude redakcí více zmiňováno vedení této obce.
- 3) V období komunálních voleb dojde k proměně obsahu radničního periodika, z toho hlediska, že určitá proměnná bude v tomto období nadreprezentována či upozaděna.
- 4) Zkoumaný poměr pozitivních a negativních názorů či komentářů bude ve prospěch pozitivního náboje zpráv.

3.1.2. Základní soubor jednotek

Do základního souboru jednotek bude zařazeno z každého roku 17 čísel, celkem tedy bude výzkum pracovat s 51 výtisky. Výzkum této práce se bude pohybovat od roku 2017 do roku 2019. Toto období bylo vybráno z důvodu konání komunálních voleb v roce 2018, tak aby analýza této práce měla širší pohled na politickou komunikaci před volbami, během voleb a po volbách a mohla tak odpovědět na výzkumné otázky a hypotézy. Vzhledem k tomu, že od začátku roku 2018 do již zmíněných komunálních voleb bylo vydáno 17 čísel, budou i roky 2017 a 2018 pracovat pouze s 17 vydáními, tak abychom mohli relevantně porovnat získané proměnné. Výzkum tak bude pracovat se třemi obdobími a to:

1. od 6. dubna 2017 do 31. prosince 2017 (dále v textu 2017)
2. od 1. ledna 2018 do 6. října 2018 (dále v textu 2018)
3. od 10. října 2018 do 31. května 2019 (dále v textu 2019)

3.1.3. Definice kódovací jednotky

Výzkumnou jednotkou této práce bude jedno vydání periodika, přitom kódovací jednotkou bude jeden článek, který byl pro tuto práci definován jako ucelené textové sdělení. Do plochy jednoho článku bude počítán rovněž nadpis, perex a podpis autora. Do součásti článku budou počítány rovněž připojené fotografie.

3.1.4. Kódovací kniha

Na základě výzkumného záměru byly stanoveny kategorie obsahu, které má výzkum sledovat. Mimo identifikačních proměnných, pod kterými máme na mysli název titulu a článku, rok vydání, čísla strany a určení období před nebo po volbách se práce zaměří na:

- Hlavní téma
- Autora daného článku
- Období před/po volbách
- Emoční náboj článku směrem k radnici
- Rozsah článku
- Zařazení článku
- Zmínky v člancích

3.1.5. Operacionalizace

Jak již bylo zmíněno výše, práce bude pracovat s jednotlivými čísly radničního periodika OKO v letech 2017, 2018 a 2019. Toto periodikum vychází dvakrát do měsíce s výjimkou letní měsíců července a srpna, kdy redakce vydává v každém měsíci pouze jedno číslo. Toto období bylo záměrně vybráno proto, aby mohlo reflektovat změnu před, v průběhu a po konání komunálních voleb v roce 2018 z hlediska politické komunikace v radničním periodiku OKO. Pro získání relevantních výsledků naší analýzy se práce inspirovala postupem výzkumu radničních periodik organizace Oživení.

Pro větší srozumitelnost a reliabilitu je dále třeba definovat termíny, se kterými kódovací kniha (příloha č. 2), potažmo celý výzkum nakládá:

Autor článku:

Neuvedeno/zkratka – Publikovaný článek v tomto periodiku není podepsaný žádným autorem nebo je konec článku ukončen zkratkou, jako například (tch), (balu)

Starosta – daný článek publikovaný starostou města Bohumín Petrem Víchou

Zastupitel vládnoucí strany – vzhledem k tomu, že místní samospráva má jednobarevnou vládu, jedná se o články publikované zastupiteli z řad ČSSD

Opoziční zastupitel – článek publikovaný zastupitelem v místní samosprávě, který je z jináčí strany, než je ČSSD

Tajemnice/tisková mluvčí – článek publikovaný pod jmény Dagmar Fialová, Jitka Končítková a Lucie Balcarová

Čtenář – článek publikovaný jménem čtenáře na určité téma

Člen redakce - článek publikovaný pod jménem Pavel Čempěl²,

Vedoucí odboru – článek publikovaný vedoucím odboru na místním městském úřadě

Rozsah článku:

Rozsah jednoho článku bude měřen pomocí programu Adobe Acrobat Reader DC. Do tohoto rozsahu se počítá nadpis, perex, text, připojené fotky a podpis autora. V tomto programu bude využito nástroje Měření, pomocí kterého bude měřena plocha daného článku v cm². Takováto změřená plocha bude později využita k zařazení této plochy dle jejího obsahu.

Zařazení:

Nepolitická plocha – Touto plochou máme na mysli článek, který neobsahuje informace o působnosti samosprávy nebo názorů na ni. Do této plochy budou započítány ty články, ve kterých se objeví jeden z místních zastupitelů, ale jeho role v tomto článku není nijak spojená s činností radnice. Nebo samotný zastupitel je autorem článku, který rovněž nemá, co dočinění s informacemi na působnost samosprávy.

Příklad: v OKU Č. 11/2019 byl na straně 11 publikován článek, který napsal zastupitel za ČSSD Adrian Kuder. Jakožto prezident plaveckého klubu informuje občany města Bohumín o plaveckém přeboru, kterého se zúčastnili rovněž jeho svěřenci. V tomto

² Na konci každého čísla je uveden pouze jeden redaktor, a to Pavel Čempěl

článku nebyly obsaženy žádné informace o působnosti samosprávy či názory na ni, text tedy bude zařazen do nepolitické plochy.

Politická plocha (POP) – Zde budou započítávány články, které obsahují jakýkoliv souhrn informací, který sděluje názor na politiku radnice. Do této kategorie se tak budou započítávat články pojednávající o volbách do Poslanecké sněmovny nebo o prezidentských volbách nebo samozřejmě o těch komunálních v roce 2018, dále o rozpočtu města, získaných dotacích, plánovaných opravách domů, silnic, cyklostezek, parků, lesů. Do této kategorie se budou rovněž počítat články na téma návštěv politiků z různých ministerstev na místní radnici atd.

Alternativní plocha – Článek obsahuje informace, ve které se daný pisatel vymezuje nebo odmítá politiku místní samosprávy.

Příklad: V radničním periodiku OKO č. 8/2017 na straně 10, můžeme nalézt takovouto alternativní plochu. Opoziční zastupitel za hnutí NEZÁVISLÍ publikoval článek na téma přípravy strategického plánu města pro rok 2018. V tomto článku zmiňuje, že město Bohumín se umístilo v soutěži Město pro byznys na skoro úplném chvostu a snaží se občanům tohoto města představit možné příčiny tohoto špatného výsledku, čímž vyslovuje nesouhlas s politikou místní samosprávy.

Apolitická plocha POP – Článek obsahující informace o činnosti samosprávy bez zjevné polemiky, čímž působí spíše jako pozitivní hodnocení samosprávy, čímž se toto pojetí obsahu stává manipulativním.

Příklad: V námi zkoumaném periodiku byl v čísle 22/2017 na straně 1 a 2 publikován článek na téma sestavení městského rozpočtu v rekordním čase. Tento článek informuje o tom, že město Bohumín má jako jedno z prvních měst schválený rozpočet města pro následující rok, který počítá i s rezervou pro možné dofinancování dotačních akcí. K tomuto tématu se vyjadřuje pouze v superlativech starosta města a chybí zde opoziční pohled na tuto tematiku, který by mohl potvrdit, zdali s tímto rozpočtem souhlasí všichni jak je prezentováno nebo byli opoziční zastupitelé přehlasováni zastupiteli z řad ČSSD.

Zmínky v člancích:

V člancích radničního periodika OKO, budou vyhledávány jména jednotlivých zastupitelů v období před komunálními volbami v roce 2018. Po těchto komunálních volbách a složení nového zastupitelstva budou opět vyhledávány jména jednotlivých zastupitelů, včetně nově zvolených.

Emoční náboj zprávy:

Pozitivní – Pozitivní náboj zprávy bude měřen dle následujících pojmů:

Myslet na své občany, investovat, získat, nová, uvažovat, radní by chtěli, nabízet, napilno, jedou prohlédnout kompetentní úředníci, moderní, koupit, změnit, varovat, vkusná, dostat, ocenění, vyžádat, stihnout

Negativní – Negativní náboj zpráv bude měřen dle následujících pojmů:

Nemůžou se domluvit, chátrat, nepomohlo, nesouhlasit, zvýšit, odporovat.

Neutrální – Jako neutrální zprávu budeme měřit ten článek, který nebude mít v sobě obsaženo ani jedno z výše zmíněných zabarvených slov. Případně zde bude zařazen článek, který kombinuje jak pozitivní, tak negativní zabarvení slov.

Informace získané z představení zařazení ploch budou využity pro analýzu této práce. Bude tak využito některých procesů, které použila organizace Oživení ve svých analýzách radničních listů. K zodpovězení výzkumné otázky, zdali v průběhu sledovaných období dojde k proměně radničního periodika OKO, bude využit index různosti názorů (dále IRON). Ten vyjadřuje podíl plochy (tedy jednoho článku) s alternativním sdělením (dále ALT) vůči ploše politické (POP), (tento pojem byl vysvětlen výše a je rovněž měřen na úrovni článku), která referuje o činnosti orgánů samosprávy (Kužílek, Kameník 2015a:10).

Tento index bude rovněž využit v naší analýze, jelikož nám pomůže porovnat počty alternativních sdělení na politiku radnice a plochu vyjadřující názory na politiku radnice (ať již negativní nebo pozitivní). Mezi další ukazatele sloužící k hlubší analýze daného radničního periodika budou využity: velikost nepolitické plochy, do které budou započítány články, které přímo nevyjadřují názor na politiku radnice, ale v těchto článcích se objevují zmínky o jednotlivých zastupitelích vůči ploše politické. Dále se výzkum zaměří na poměr apolitické a alternativní plochy vůči celkové ploše periodika, jejichž získané hodnoty nám defacto můžou říct, jestli je věnováno více prostoru opozičním či koaličním zastupitelům a náboji daných zpráv.

Kromě těchto ukazatelů tak budou využity i výše zmíněné termíny, které by mohly pomoci při hodnocení vyváženosti radničního periodika OKO a k zodpovězení výzkumných otázek. Tyto proměnné byly zvoleny proto, aby bylo možno porovnat

kvalitu obsahů tohoto periodika v období komunálních voleb v roce 2018. Kompletní kódovací kniha je uvedena v příloze č.1.

3.1.6. Výsledky analýzy

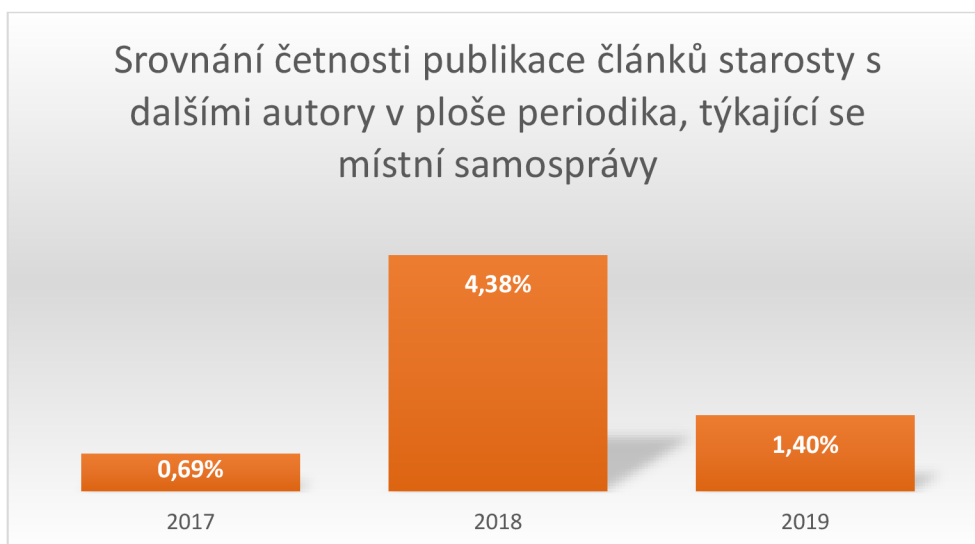
Celkem bylo analyzováno 51 vydání z let 2017 až 2019. Ze získaných dat budou vytvořeny grafy referující o jejím výsledku. Tyto grafy by měly napomoci porovnat výsledky v jednotlivých obdobích, tedy před komunálními volbami v roce 2018 a po konání těchto voleb. Index IRON bude počítán vzorcem $ALT/POP * 100$, který by měl vypovídat o názorové pluralitě daného periodika. Čím větší je tento index, tím větší je názorová pluralita tohoto periodika. Mezi další hodnoty, které budou mezi sebou poměřované bude patřit poměr celkové plochy periodika k ploše politické, dále plocha nepolitická s plochou politickou a poměr alternativní a apolitické plochy vůči ploše celkové.

Příklad: V roce 2018 v čísle 6 byl na straně 5 publikován článek s titulkem „Živočichové najdou útočiště v tůních i kládách“. V tomto článku tak bude pomocí nástroje měřítka v programu Adobe Acrobat Reader DC změřena celková plocha tohoto článku v centimetrech čtverečních, včetně nadpisu, perexu a fotek. Tato plocha bude zařazena do Ostatní plochy POP, jelikož zpráva popisuje již hotovou práci na území tohoto města a dotváří tak pohled na politiku radnice a její ochranu životního prostředí. Tento článek je ukončen zkratkou (tch), tudíž autor této zprávy je neznámý. Hlavním tématem této práce je životní prostředí, jelikož vypovídá o plánovaných pracích v místním lese na ochranu ptactva a dalších živočichů. V psaném textu byly nalezeny některé pozitivní výroky, které byly definovány v kódovací knize, jako stihnout, schopnost, myslí, vyžádá. Zpráva tedy bude označena za článek s pozitivním nábojem. V tomto článku také nalezneme zmínku o místostarostovi města Lumíru Macurovi, který se k dané práci, kterou Bohumínská radnice platí, vyjadřuje (OKO 2018/6). Takto získané údaje z daného článku budou zapsány do kódovací knihy a spolu s dalšími daty z jiných článků týkajících se místní samosprávy budou přetvořeny do grafů, které nám dané proměnné porovnájí výsledky v průběhu námi zkoumaných tří období.

3.2. Výsledky kvantitativní analýzy

3.2.1. Srovnání četnosti publikací v radničním periodiku OKO

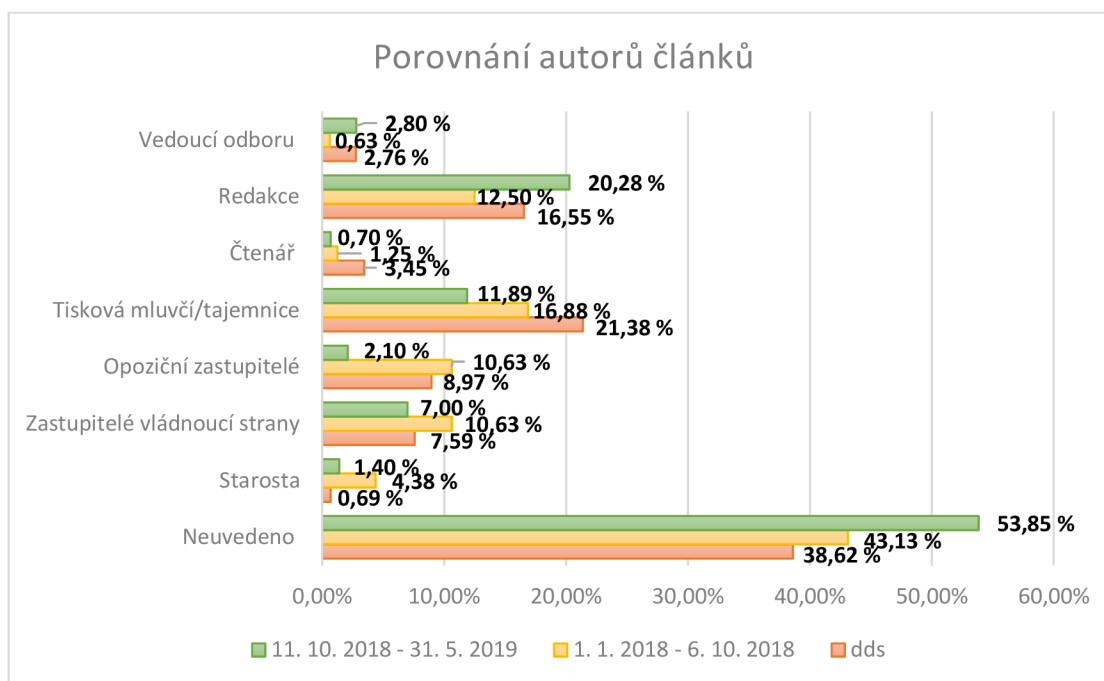
Tato kapitola je zaměřena na zodpovězení dvou výzkumných otázek. V grafu č. 1 zjistíme odpověď na otázku týkající se možného využití postavení starosty v radničním periodiku k budování dobré image strany, která je dlouhodobě u moci pomocí vlastního autorství článků na dané téma. Na základě výsledků uvedených v grafu č. 2 budeme moci zodpovědět doplňující otázku, která se týká toho, jak prostoru v radničním periodiku využívá opozice v porovnání se starostou.



Graf č. 1: Srovnání četností článků z hlediska publikace starosty vůči dalším autorům, kteří v námi zkoumaných obdobích rovněž publikovali články, týkající se místní samosprávy.

Z výsledků této analýzy je jasné, že v roce 2018 bylo starostou využito více prostoru v radničním periodiku než v roce 2017, kdy publikoval pouze jeden článek či v roce 2019, kdy publikoval články dva. V roce 2018 starosta publikoval 7 článků, což je cca o 3,5 procentních bodů více než v roce 2017. Lze tedy říct, že vzhledem ke komunálním volbám v roce 2018 využíval více prostoru k propagaci svého jména a dobrého jména strany ČSSD, pomocí pozitivního náboje článků týkajících se místní samosprávy, kterou jako starosta vede. Ovšem z hlediska celkového počtu autorů v námi zkoumaném periodiku využil starosta pouze cca 1/20 prostoru tohoto periodika OKO. Vzhledem k těmto zjištěným skutečnostem, tak můžeme konstatovat, že starosta v roce 2018, kdy se konaly komunální volby, využil více prostoru k budování svého jména a dobré image strany, jelikož dané články byly vždy publikovány s pozitivním pohledem

na místní samosprávu. Zatímco v následujícím roce, kdy již nebylo nutné občany „přesvědčovat“ o dobré práci této samosprávy vůči volebním preferencím občanů, starosta již svého prostoru tolik nevyužíval.



Graf č. 2: Porovnání autorů článků v OKO v námi zkoumaných obdobích.

V tomto grafu č. 2 jsou představeny procentní podíly všech přispěvatelů do tohoto radničního periodika, abychom mohli komplexně zhodnotit využití tohoto prostoru z hlediska starosty a opozičních zastupitelů.

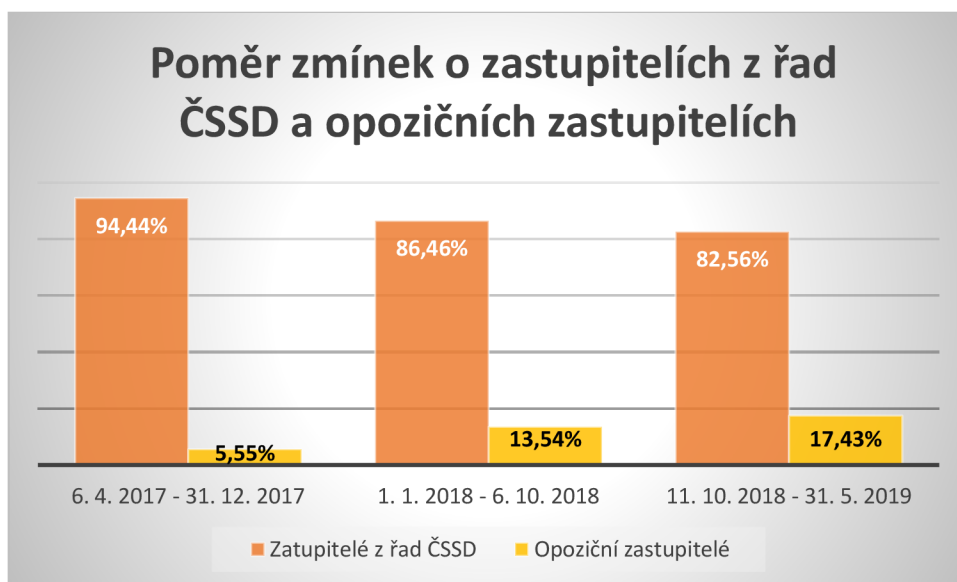
Na základě těchto výsledků můžeme zhodnotit, že poměrně častým přispěvatelem, který byl zmiňován v teoretické části práce je tisková mluvčí či tajemnice, které nejvíce článků publikovaly v roce 2017. Rovněž samotná redakce vydala větší množství článků týkajících se místní samosprávy. Ovšem v roce 2018 byl jejich poměr ze tří zkoumaných období nejmenší, čímž uvolnili prostor k vyjádření jednotlivých zastupitelů, jejichž podíl se v tomto období vzhledem ke komunálním volbám zvedl. Naopak po komunálních volbách v roce 2019 zveřejnila redakce cca o 8 procentních bodů více článků než v roce 2018. Opoziční zastupitelé svůj prostor v tomto periodiku využívali nejvíce v roce 2018, kdy se konaly komunální volby. Celkem publikovali 17 článků, což je rovno tomu, kolik článků v tomto roce publikovali zastupitelé vládní strany. Můžeme tedy říct, že v období komunálních voleb byl poskytnut oběma typům zastupitelů stejný prostor v tomto periodiku. V roce 2019 již však opoziční zastupitelé publikovali pouze 3 články, což je o

cca 5 procentních bodů méně, než publikovali zastupitelé vládní strany, kteří uveřejnili 10 článků.

Co se týče zodpovězení jedné z výzkumných otázek týkajících se využití prostoru opozičními zastupiteli v porovnání se starostou jsou výsledky následovné. Opozice svého prostoru vůči publikacím starosty využívala o cca 6-7 procentních bodů více ve všech třech zkoumaných obdobích. Největší rozdíl z hlediska využití prostoru v tomto periodiku nacházíme v roce 2017, kdy starosta publikoval pouze jeden článek, zatímco opoziční zastupitelé jich publikovali 13. Naopak nejmenší rozdíl lze vidět v roce 2019, kdy rozdíl činí pouhých 0,5 procentních bodů z hlediska publikací článků těmito subjekty. Na rozdíl od našeho očekávání, tak opoziční zastupitelé využívali po celou dobu více tohoto prostoru než starosta, což nahrává faktu o tom, že i opozičním zastupitelům je redakcí poskytnut dostatečný prostor v radničním periodiku OKO.

3.2.2. Poměr zmínek o jednotlivých zastupitelích

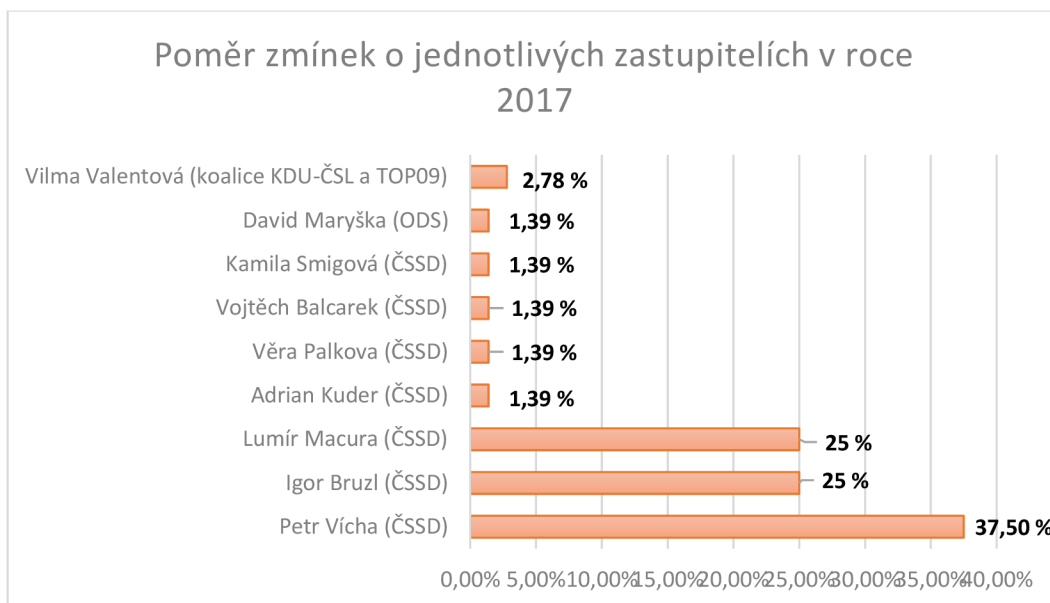
V této podkapitole nalezneme informace k zodpovězení výzkumné otázky, která se týká možné proměny počtu zmínek o zastupitelích z řad ČSSD a opozičních zastupitelů vzhledem ke komunálním volbám.



Graf č.3: Porovnání zmínek o zastupitelích z řad ČSSD a opozičních zastupitelích ve třech zkoumaných obdobích.

Na základě výsledků tohoto grafu lze vidět, že počet zmínek u námi definovaných subjektů má opačné tendence. Z hlediska poměru zmínek o zastupitelích z řad ČSSD můžeme vypočítat sestupnou tendenci, která v roce 2019 byla o cca 12 procentních bodů nižší než v roce 2017. Vzhledem k vyslovené výzkumné otázce byly zmínky v roce 2018, tedy v období před volbami rovněž nižší než v roce 2017 a to o cca 8 procentních bodů. Z hlediska počtů zmínek o opozičních zastupitelích je pak tato tendence opačná – vzestupná. V období před volbami, tedy v roce 2018, bylo publikováno o cca 8 procentních bodů více článků se zmínkou o opozičním zastupiteli než v roce 2017. V roce 2019 to již bylo 12 procentních bodů oproti roku 2017. Příčinou zvýšeného výsledku zmínek o opozičních zastupitelích může být to, že v období po komunálních volbách se do zastupitelstva dostali noví opoziční zastupitelé, kteří se věnují například sportu, který je v radničním periodiku OKO poměrně často zmiňován. Jako odpověď na výzkumnou otázku, tak můžeme uvést to, že pouze z hlediska opozičních zastupitelů lze prokázat zvýšení počtů zmínek v jednotlivých článcích, zatímco zmínky o zastupitelích z řad ČSSD v této době klesaly. Dle předpokladu této výzkumné otázky, tak bylo mínění správné z hlediska opozičních zastupitelů, ale v případě zastupitelů z řad ČSSD, kdy počty zmínek o těchto zastupitelích v jednotlivých obdobích klesaly, byl předpoklad nesprávný.

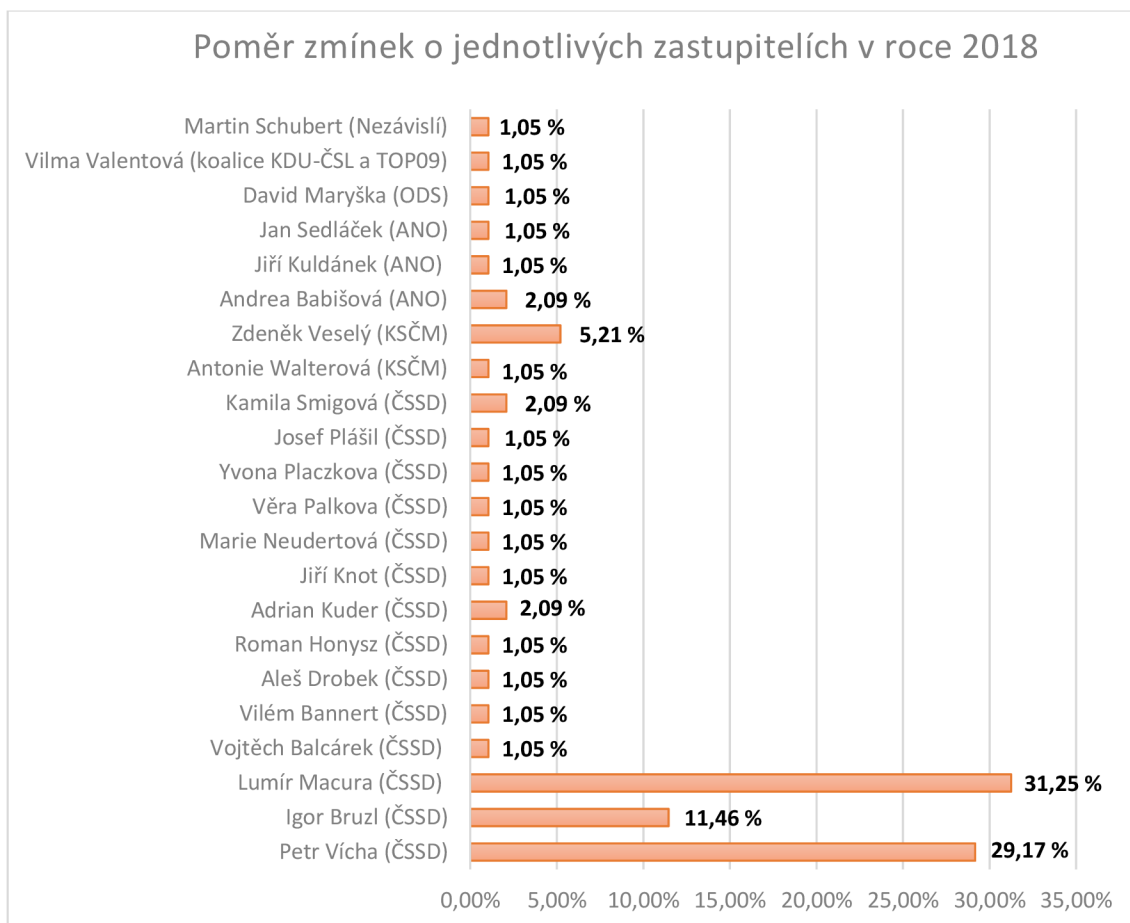
V následujících grafech č. 4, 5 a 6 bude představen poměr zmínek o jednotlivých zastupitelích v námi zkoumaných obdobích. Výsledky prezentované v těchto grafech nám tak pomůžou odpovědět na otázku: Jaký je poměr zmínek o vedení radnice (starosta a místostarostové) a opozičních zastupitelích? Pro komplexnější porovnání všech zmínek byli zkoumáni všichni členové zastupitelstva a jejich počet zmiňování v radničním periodiku OKO.



Graf č. 4.: Zmínky o jednotlivých zastupitelích v období od 6. 4. 2017 do 31. 12. 2017.

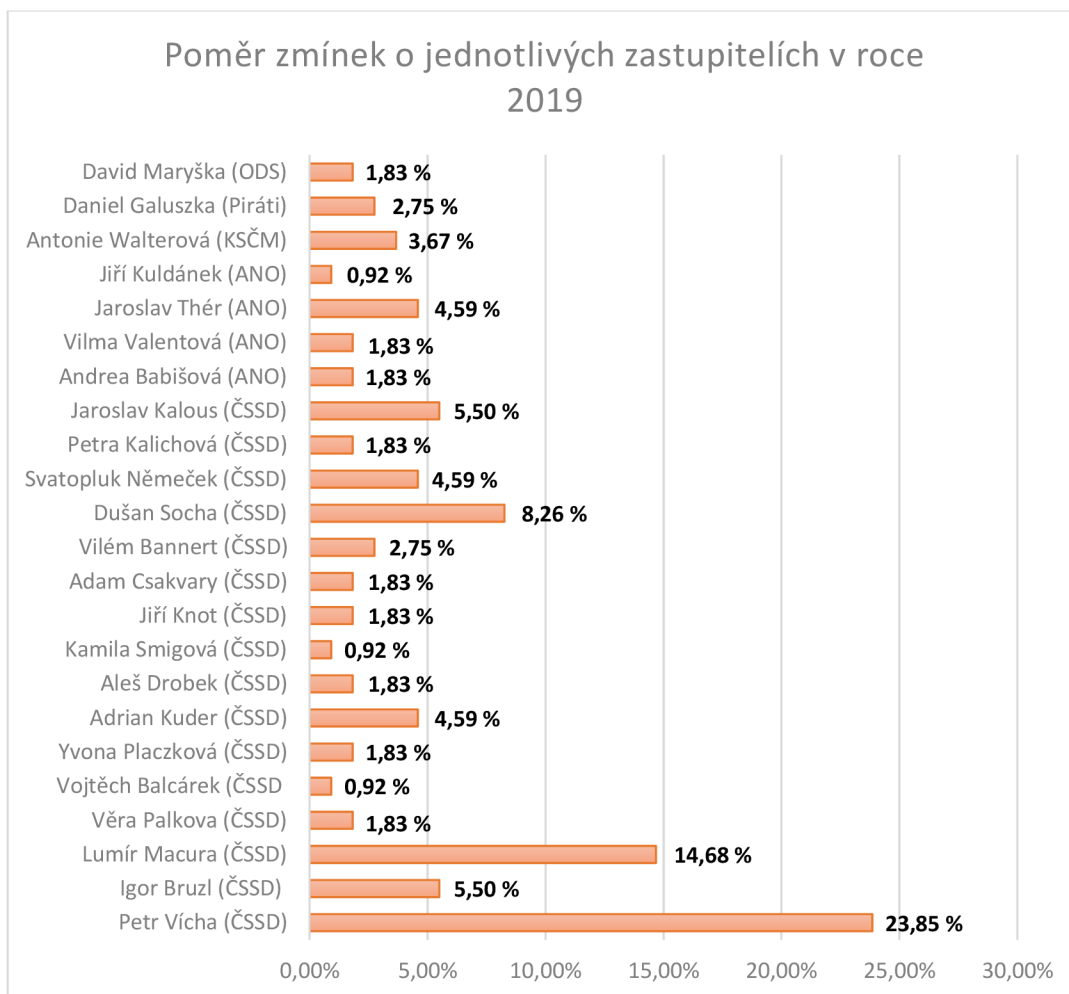
Výsledky analýzy, která bude sloužit k zodpovězení výzkumné otázky na téma konkrétních zmínek o vedení radnice a opozičních zastupitelů budou představeny v následujících grafech.

V roce 2017 z hlediska zmínek v radničním periodiku OKO není žádným překvapením, že nejčastěji zmiňovanou osobou je starosta města Petr Vícha (ČSSD). Pomyslnou druhou příčku zastávají místní místostarostové Igor Bruzl a Lumír Macura (oba ČSSD). V pouhých dvou případech OKO zmiňuje opoziční zastupitele, což činí oproti vedení samosprávy rozdíl cca 83 procentních bodů v poměru zmínek o jednotlivých zastupitelů z hlediska jejich stranické příslušnosti.



Graf č. 5: Zmínky o jednotlivých zastupitelích v období od 1. 1. 2018 do 6. 10. 2018.

V roce 2018, tedy v období těsně před volbami z hlediska počtu zmínek o zastupitelích v radničním periodiku OKO jsou opět nejvíce zmiňovaní místostarostové a sám starosta. Narozdíl od prvního období však již starosta není nejčastěji zmiňovanou osobou. První místo zaujímá Lumír Macura (ČSSD) s 30 zmínkami, následovaný Petrem Víchou (ČSSD) s 28 zmínkami. Se značným propadem z hlediska počtu zmínek (11) v OKU skončil na třetím místě Igor Bruzl (ČSSD). Zmínky o samotném vedení radnice tak zaujímají skoro 72 % ze všech zmínek o jednotlivých zastupitelích. V tomto období byli v radničním periodiku zmíněni skoro všichni zastupitelé. Těsně před volbami totiž byli představeni dosavadní zastupitelé s jejich názory na místní politiku. Z opozičních zastupitelů byl nejčastěji zmiňován Zdeněk Veselý (KSČM), který byl zmiňován celkem 5krát, jenž je spojován s atletickým klubem, který působí v Bohumíně a v tomto období rovněž zastával pozici kronikáře města. V celkovém součtu všech zmínek o jednotlivých opozičních zastupitelích, tak hovoříme o pouhých 13 % zmínek v tomto periodiku, oproti zbývajícím 87 % zmínek, které patřily straně ČSSD.



Graf č. 6.: Zmínky o jednotlivých zastupitelích v období od 11. 10. 2018 do 31. 5. 2019.

V posledním zkoumaném období tedy v roce 2019, které zkoumalo situaci po komunálních volbách v roce 2018 je znovu nejčastěji zmiňovanou osobou (26 zmínek) starosta města Petr Vícha (ČSSD). Druhým nejčastěji zmiňovaným zastupitelem je pak místostarosta Lumír Macura (ČSSD) s 16 zmínkami. Druhý místostarosta Igor Bruzl byl v tomto období zmíněn pouze 6krát. Vedení radnice je tak zmiňováno ve 44 % článků, což je o 28 procentních bodů méně než v roce 2018, tedy v období před komunálními volbami. V těchto komunálních volbách byli z části zvoleni rovněž noví zastupitelé, z nichž vzešel také třetí nejvíce zmiňovaný zastupitel – Dušan Socha (ČSSD), který byl zmíněn v 9 článcích a je nejčastěji spojován se sportovními aktivitami. Ovšem také dalším novým zastupitelům za ČSSD bylo věnováno více prostoru – Jaroslavu Kalousovi s 6 zmínkami, který je rovněž spojován se sportovní činností a bývalému ministru zdravotnictví Svatopluku Němečkovi s 5 zmínkami, který se stal novým ředitelem Bohumínské městské nemocnice. V tomto povolebním období pak také můžeme zaznamenat více zmínek o jednotlivých opozičních zastupitelích. Nejčastější zmínky

v člancích o těchto opozičních zastupitelích můžeme nalézt o Jaroslavu Thérovi (ANO), který byl zmíněn celkem 5krát a rovněž se věnuje sportovní činnosti a Antonii Walterové (KSČM) se 4 zmínkami, která se stala novou kronikářkou města. Celkový počet zmínek o opoziční zastupitelích se oproti předcházejícímu období zvýšil na cca 17 %, což je o 4 procentní body více než v roce 2018. Rozdíl z hlediska počtů zmínek o zastupitelích z řad ČSSD a opozičních zastupitelích je však i nadále propastný, a to v poměru 83 % ku 17 % zmínek o opozici.

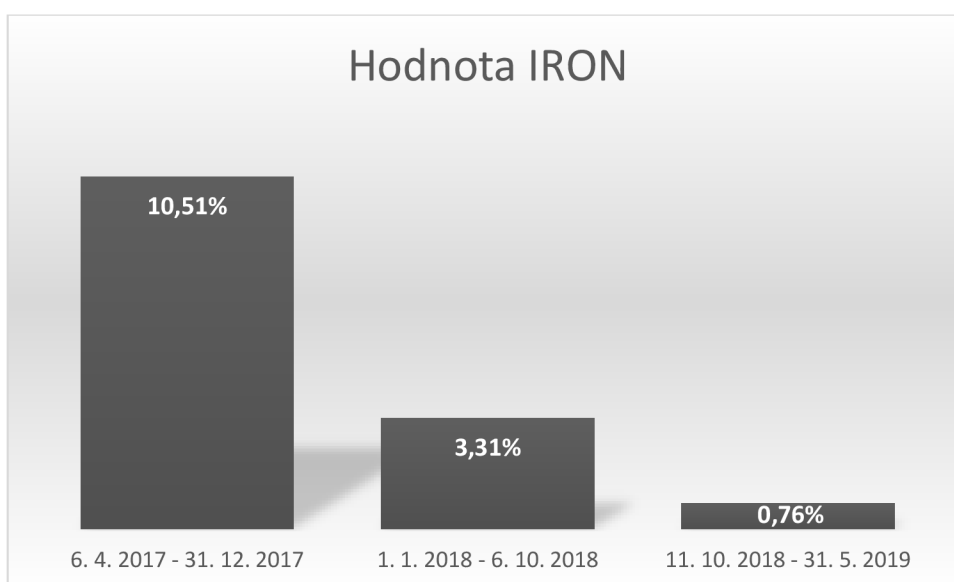
Na základě zjištěných faktů tak můžeme vyvodit následující poznatky k zodpovězení první výzkumné otázky této kapitoly (č. 2a). Poměr počtu zmínek o zastupitelích z řad ČSSD a opozičních zastupitelích se vzhledem ke komunálním volbám zvyšoval i snižoval. Snižování tohoto poměru můžeme sledovat u zastupitelů z řad ČSSD, jejichž proměna jde vidět v letech 2018, kdy oproti roku 2017 došlo k snížení těchto zmínek o cca 8 procentních bodů. V roce 2019 pak došlo k ještě většímu snížení oproti roku 2017, a to o cca 12 procentních bodů. Naopak zvýšení tohoto poměru můžeme vyzorovat u opozičních zastupitelů, kteří oproti roku 2017, kdy byli zmíněni pouze 4krát v následujících obdobích došlo k jejich zmínce víckrát. V roce, kdy se konaly komunální volby, byli opoziční zastupitelé zmíněni 13krát, což znamená že zmínky o těchto zastupitelích v roce 2018 byly o cca 8 % procentních bodů vyšší než v roce 2017. V roce 2019 se tento poměr ještě zvýšil oproti roku 2017 o cca 12 procentních bodů, jelikož opoziční zastupitelé byli v tomto roce zmiňováni celkem 19krát. Předpoklad této otázky tak byl správný, jelikož opoziční zastupitelé byli od roku 2017 více a více zmiňováni, kdežto zastupitelé z řad ČSSD zaznamenávají v každém následujícím roce pokles těchto zmínek. Z tohoto hlediska tak nemůžeme potvrdit tezi, že by zastupitelé z řad ČSSD byli vzhledem ke komunálním volbám více zmiňováni, a tak nadreprezentováni. Ač se stále jedná o velký nepoměr z hlediska počtu zmínek o jednotlivých zastupitelích, redakce radničního periodika opozičním zastupitelům poskytla vzhledem ke komunálním volbám více prostoru.

Co se týče druhé výzkumné otázky, navazující na první položenou otázku v této kapitole, týkající se poměru zmínek o vedení radnice a opozičních zastupitelů musíme podotknout, že opozičním zastupitelům v tomto periodiku není věnována taková pozornost jako vedení radnice. Samotný rozdíl mezi zmínkami o vedení radnice (tedy o starostovi a dvou místostarostech města) je pak markantní ve všech třech zkoumaných obdobích. V roce 2017 tento rozdíl činil 83 %. Největší rozdíl můžeme nalézt

v následujícím roce, kdy se konaly komunální volby a tento rozdíl byl již 87 %. V roce 2019 se tento rozdíl vrátil na 83 %, což znamená, že v roce 2018, kdy se konaly komunální volby byla radniční strana nadreprezentována ještě více než obvykle. V roce 2018 se totiž tento rozdíl oproti rokům 2017 a 2019 zvýšil o 4 procentní body. Musíme tak poznamenat, že vedení samosprávy je v radničním periodiku ve všech sledovaných obdobích markantně nadreprezentováno. Je tedy možno podotknout, že toto radniční periodikum nepůsobí objektivním dojmem, z hlediska toho, v jakých poměrech toto radniční periodikum OKO zmiňuje jednotlivé zastupitele. Na základě stanovené hypotézy, tak byl předpoklad správný, a to ve smyslu toho, že vedení obce bude v tomto lokálním médiu velmi výrazně nadreprezentováno nad opozičními zastupiteli.

3.2.3. Proměna obsahu radničního periodika OKO

Tato kapitola zaměřující se na proměnu obsahů radničního periodika OKO bude využita k zodpovězení jedné z námi položených výzkumných otázek. Tou konkrétní otázkou, na kterou by níže vypracované grafy měly odpovědět je: Dojde vzhledem ke komunálním volbám k proměně obsahu politických a nepolitických ploch z hlediska zařazení článků? Tyto grafy byly zpracovány na základě některých proměnných, objevujících se v obdobné studii organizace Oživení, jejichž analýza se rovněž týkala radničních listů v České republice.

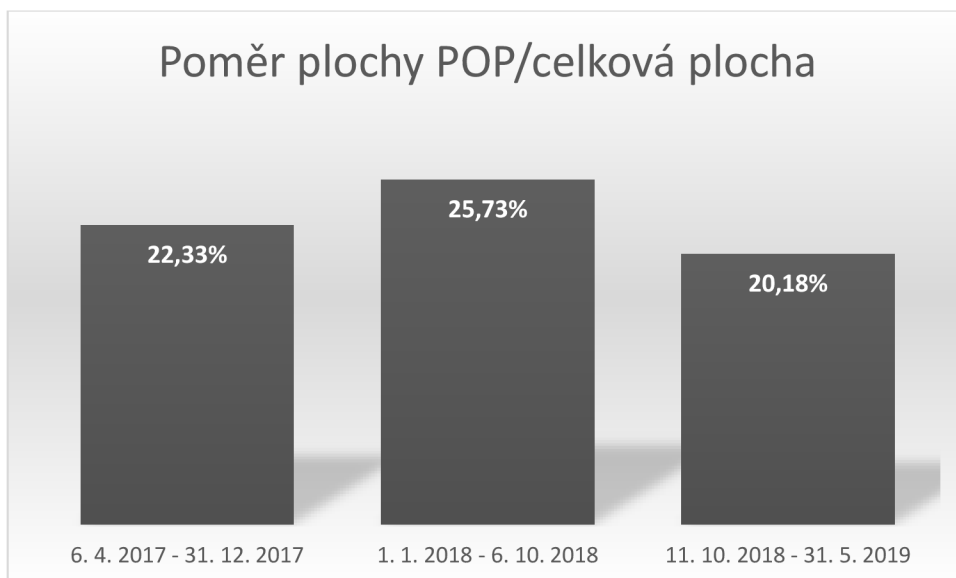


Graf č. 7: Změna hodnoty IRON v OKO v námi zkoumaných obdobích

Zkoumaný index různosti názorů, který vyjadřuje poměr alternativní plochy vůči ploše politické se v průběhu námi sledovaných období dost měnil. V analýze neziskové

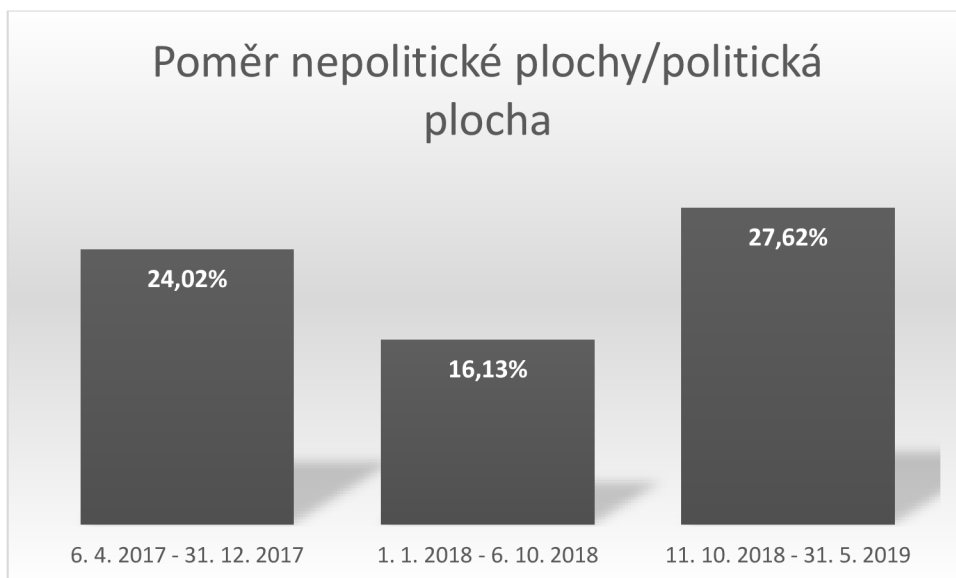
organizace Oživení byla v roce 2014 průměrná hodnota tohoto indexu 2,62 % (Kužílek et al. 2014: s. 12). V případě radničního periodika OKO však byla hodnota v roce 2017 vyšší o cca 8 procentních bodů oproti provedenému výzkumu, což znamená, že názorová pluralita je v tomto periodiku vyšší než je obvyklý průměr. V roce 2018, tedy v období těsně před volbami hodnota IRON klesla oproti roku 2017 o cca 7 procentních bodů. V roce 2019 již tato hodnota byla nižší o cca 1,80 procentních bodů, než průměrná hodnota indexu organizace Oživení a zároveň byla o cca 9 procentních bodů nižší než v námi první zkoumaném období, tedy v roce 2017.

Z uvedených informací v teoretické části práce, která zmiňuje, že dle analýzy organizace Oživení každé druhé periodikum neobsahuje ani náznak alternativních názorů vůči oficiální politice města je však situace v Bohumíně odlišná v každém ze sledovaných období. Hodnota v roce 2017 by sice mohla zaujímat vyšší procentuální zastoupení z hlediska všech vydání a jejich zařazení plochy obsahu, stále je však toto zastoupení vyšší o cca 8 procentních bodů, než v analýze organizace Oživení. V následujícím roce 2018 pak dochází k citelnému poklesu těchto alternativních ploch, což může být zapříčiněné blížícími se komunálními volbami a možné snaze šéfredaktorky tohoto periodika, k tomu, aby budovala co nejlepší obraz ČSSD v Bohumíně a pokusila se tak zabránit publikaci alternativních názorů na místní politiku. V roce 2019 pak hodnota IRON nedosahuje ani průměrné hodnoty tohoto indexu, což můžeme považovat za následek povolebního období, kdy již opoziční zastupitelé ani sami čtenáři nemají zájem projevat alternativní názory na místní politiku, jelikož ví, že na následující volební období se rozložení sil stejně nezmění.



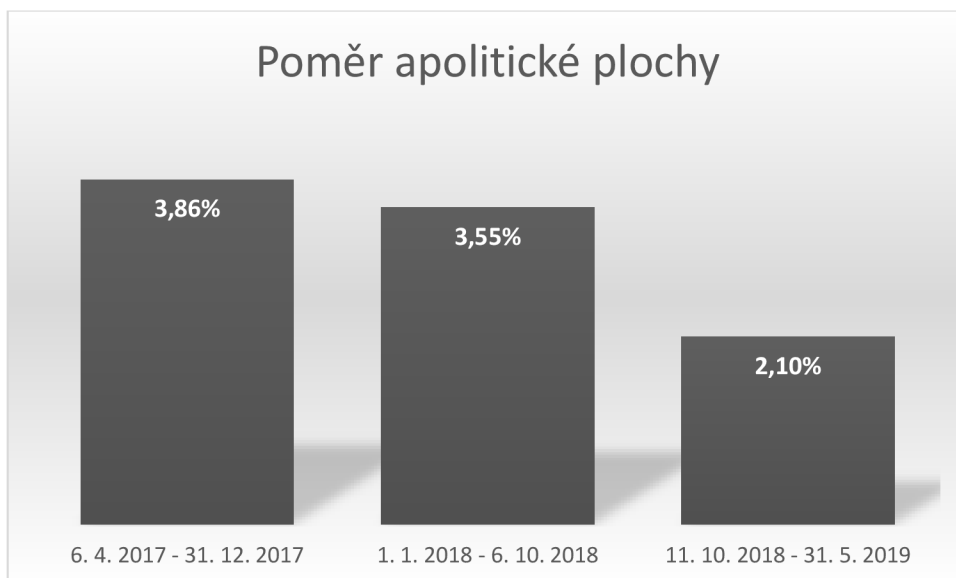
Graf č. 8: Poměr plochy POP vůči celkové ploše OKO ve třech zkoumaných obdobích.

Výsledky zobrazené v tomto grafu č. 8 mají rovněž za úkol odpovědět na výzkumnou otázku č. 3. Co se týče proměny obsahu politických a nepolitických ploch z hlediska zařazení článků, konkrétní poměr politické plochy nevykazoval vůči celkové ploše ani v jednom z námi zkoumaném období nějaké zvýšené hodnoty. Průměrná hodnota plochy POP, která obsahuje jakýkoliv souhrn informací, který sděluje názor na politiku radnice, byla dle analýzy organizace Oživení v roce 2014 tato hodnota vyčíslena na 30,34 % z celkové plochy (Kužílek et al. 2015a: s. 15). V tomto grafu, tak můžeme vidět, že ani v jednom období, na které se práce zaměřovala, politická plocha v radničním periodiku OKO tuto hranici nepřekonalala. Nejvyšší podíl této plochy byl v roce 2018, tedy volebním roce, který byl oproti průměrné procentuální hodnotě organizace Oživení nižší o cca 5 procentních bodů. V roce 2019 již tento rozdíl činil cca 10 procentních bodů. Lze tedy poznamenat, že v roce 2018 můžeme sledovat mírný nárůst plochy POP vzhledem ke komunálním volbám. V následujícím roce pak tato procentuální hodnota oproti předchozímu spadla a v konečném důsledku byla ještě nižší než v roce 2017, kdy již v tomto periodiku začínala kampaň vedená směrem ke komunálním volbám. Z hlediska výzkumné otázky, týkající se možné proměny obsahu zařazení článků v tomto periodiku a vyslovenému předpokladu, že v těchto zkoumaných obdobích nedojde k proměně tohoto obsahu, musíme tak říct, že k jisté proměně došlo. Ač procentuální poměry těchto obsahů jsou dost podobné ve všech třech obdobích, menší nárůst můžeme vidět v roce 2018, který v následujícím roce již klesá.



Graf č. 9: Poměr nepolitické plochy vůči politické ploše v OKO ve třech zkoumaných obdobích.

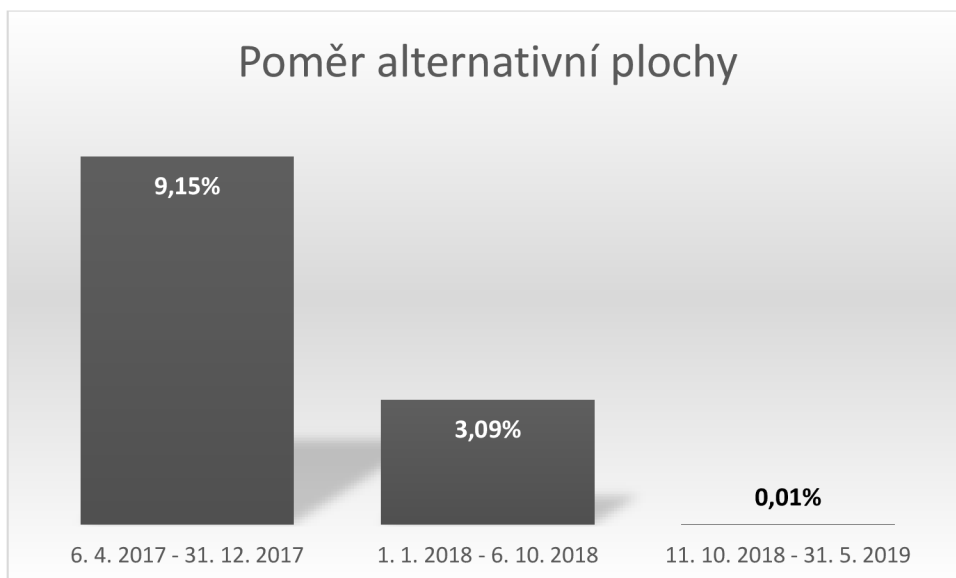
Rovněž graf č. 9, nám bude nápomocen k zodpovězení třetí výzkumné otázky. V tomto grafu, který je zaměřený na poměr nepolitické plochy vůči ploše politické v radničním periodiku OKO můžeme na první pohled vypořádat pokles nepolitické plochy v roce 2018. V tomto roce můžeme sledovat pokles nepolitické plochy vůči ploše politické, který se změnil oproti roku 2017 o cca 8 procentních bodů. Články v tomto období totiž byly zkoumány těsně před komunálními volbami v roce 2018 a není tedy překvapením, že nepolitický obsah uvolnil v tomto periodiku prostor ploše politické. V období po volbách, tedy v roce 2019, pak sledujeme nárůst nepolitické plochy o cca 11 procentních bodů než v roce 2018. Na výsledcích tohoto grafu, tak můžeme jasně vypořádat proměnu obsahů článků, které mohou být také zapříčiněné tím, že v komunálních volbách byli do zastupitelstva města Bohumín zvoleni noví zastupitelé, kteří se specializují na oblast sportu. Navýšil se tak počet zpráv, týkajících se právě jejich zaměření v oblasti sportu, která většinou spadá pod nepolitickou plochu, jelikož v ní není zmíněný žádný názor na politiku radnice.



Graf č. 10: Poměr apolitické plochy vůči celkové ploše OKO ve třech zkoumaných obdobích.

Získané hodnoty z tohoto grafu č. 10, nám rovněž pomůžou odpovědět na výzkumnou otázku č. 3. Tento graf nám poměruje poměr apolitické plochy, což je takový článek, který čtenářům přináší informace o činnosti místní samosprávy, bez zjevné polemiky radničního periodika OKO vůči celkové ploše. Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, apolitické pojetí je nežádoucí formou obsahu daných periodik z důvodu jejich možné manipulativnosti a zastírání vnitřních problémů radnice, díky čemuž nejsou do takového periodika připuštěny žádné alternativní komentáře.

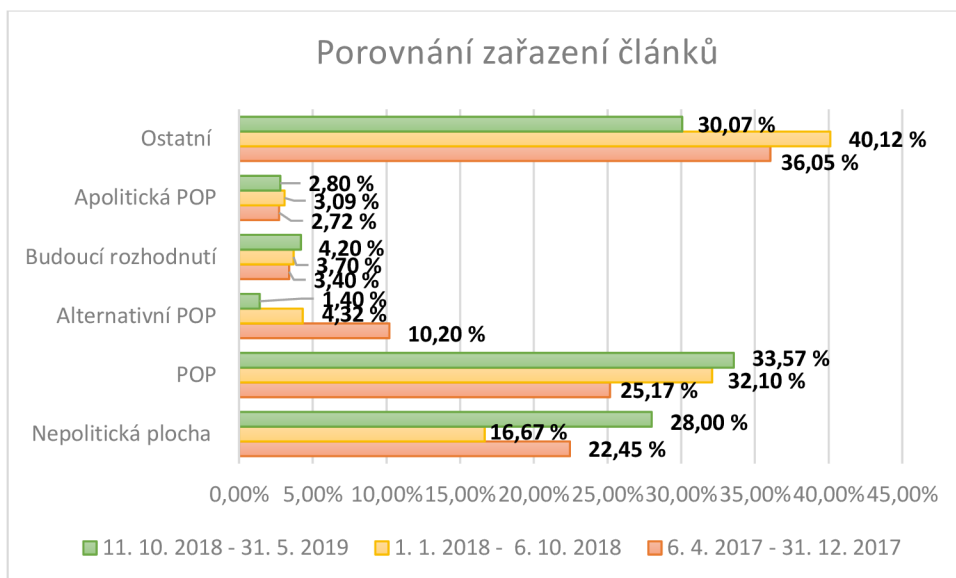
Z hlediska celkové plochy radničního periodika nezaujímá apolitická plocha velký procentuální podíl. V roce 2017 a 2018 je tento podíl skoro podobný. V volebním období, tedy v roce 2019, pak dochází k poklesu tohoto obsahu cca o 1,5 procentuálního bodu. To z hlediska výzkumné otázky může být způsobeno tím, že vládní strana po komunálních volbách již neměla takovou potřebu ovlivňovat názory svých občanů.



Graf č. 11: Poměr alternativní plochy k celkové ploše OKO ve třech zkoumaných obdobích.

Poměr alternativní plochy, která se vymezuje či odlišuje od politiky místní správy byl v tomto grafu č. 11 porovnán s plochou celkovou. Tyto výsledky budou rovněž využity k zodpovězení výzkumné otázky č. 3. Nejvyšší podíl alternativní plochy byl zaznamenán v roce 2017. V roce 2018 však již dochází k poklesu této alternativní plochy vůči ploše celkové. V tomto období zaznamenáváme pokles o cca 6 procentních bodů. V povolebním období, tedy v roce 2019 dochází k totálnímu poklesu této hodnoty, jelikož zde v celých 17 vydáních byly publikovány pouze dva alternativní články či názory. Rozdíl mezi rokem 2017 a 2019 tak činí cca 9 procentních bodů.

Z hlediska porovnání grafu č. 10 a 11, musíme dle výsledků podotknout, že se v radničním periodiku objevuje více alternativních ploch než těch apolitických. V průběhu námi zkoumaných období bylo v procentuálním poměru vůči celkové ploše vydáno cca 9,5 % článků s apolitickým obsahem, kdežto článků s alternativním obsahem bylo publikováno cca 12 %. Na základě výsledků těchto dvou grafů tak vidíme, že článků s alternativním obsahem bylo publikováno v tomto lokálním periodiku více než článků s apolitickým obsahem. V radničním periodiku OKO by tak nemělo docházet z tohoto hlediska k úplné nadreprezentaci místní samosprávy, jelikož v jednotlivých vydáních tohoto periodika lze nalézt alternativní názory či komentáře na politiku radnice.



Graf č.12: Porovnání zařazení článků z OKO ve třech zkoumaných obdobích.

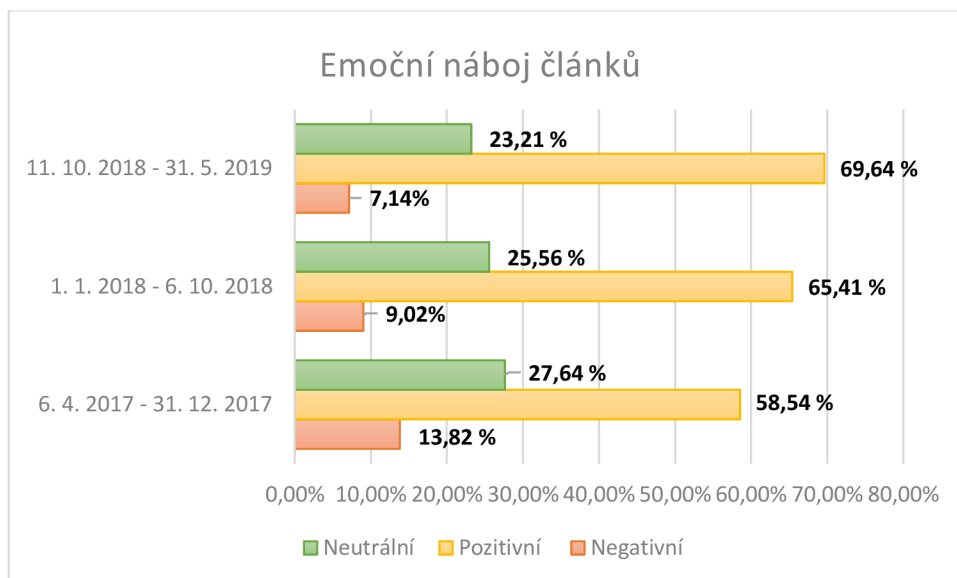
V tomto grafu č. 12 můžeme vidět celkové porovnání zařazení článků, dle jejich obsahu. Můžeme tak vidět, že na základě tohoto zařazení zkoumaných článků, byly dané texty nejčastěji zařazovány do kategorie Ostatní, která se rovněž počítá do celkové politické plochy, jelikož dané zprávy v této kategorii dotváří názor na fungování místní samosprávy. Druhou nejčetnější kategorií je pak klasická plocha POP, do které byly články nejčastěji zařazovány v roce 2019. Jako nejmenší kategorii zařazení obsahů článků pak můžeme označit již výše probíranou apolitickou plochu, která má z hlediska všech zkoumaných období menší podíl o cca 97 % než největší kategorie ostatní. Opět tak musíme zmínit poznatek, že ač se apolitická forma obsahu v tomto periodiku objevuje, její hodnoty nejsou nikterak velké vzhledem k dalším zařazením článků.

Výzkumná otázka, která se k této kapitole pojila zní: Dojde vzhledem ke komunálním volbám k proměně obsahu politických a nepolitických ploch z hlediska zařazení článků? Na základě tohoto porovnání bylo očekávatelné, že podíl politické plochy se bude zvyšovat, a naopak se bude snižovat podíl nepolitické plochy vůči ploše politické v období komunálních voleb. Redaktoři tak „uvolnili“ prostor článkům politickým, jejichž větší koncentrace byla očekávatelná vzhledem ke komunálním volbám v roce 2018. Na základě výsledků těchto analýz, reprodukováných prostřednictvím grafů č. 7-12, tak musíme říct, že předpoklad této výzkumné otázky byl správný. Abychom byli konkrétnější, co se týče poměru apolitické plochy s plochou celkovou a poměru plochy POP vůči celkové ploše, grafy neukázaly ani v jednom období výraznou změnu. V tomto případě, tak nedošlo k proměně obsahu radničního periodika OKO.

Ovšem druhá část této kapitoly nám ukázala, že proměnu obsahu lze v tomto periodiku vyzorovat již v pouze námi třech sledovaných obdobích. Nejviditelnější proměna byla zaznamenána v grafu pojednávajícím o ploše alternativního sdělení vůči celkové ploše periodika, kdy rozdíl mezi rokem 2017 a 2019 byl cca 9 procentní bodů. Rovněž index IRON nám ukázal, že v těchto obdobích byl procentuální rozdíl mezi rokem 2017 a 2019 cca 9 procentních bodů. Dalším neméně zajímavým faktem, který popírá náš předpoklad je poměr nepolitické plochy vůči ploše politické. Z tohoto grafu jsme tak mohli zjistit, že rozdíl mezi roky 2018 a 2019 z hlediska těchto ploch činil dokonce 11 procentních bodů, kdy v následujícím roce 2019 došlo zpátky k navýšení nepolitické plochy v tomto periodiku. Z hlediska otázky objektivity tohoto radničního periodika pak musíme také podotknout, že převážně na výsledcích uvedených v grafu č. 7 a 10 týkajících se alternativního obsahu radničního periodika OKO je tato podmínka dodržena. Na základě vyslovených faktů tedy můžeme říct, že v průběhu námi zkoumaných období rozhodně došlo k proměně obsahu vzhledem ke komunálním volbám konaných v roce 2018.

3.2.4. Poměr pozitivních či negativních názorů na místní samosprávu

Údaje zachycené v grafu č. 13 nám napomůžou zodpovědět čtvrtou výzkumnou otázku, která zní: Jaký bude poměr pozitivních a negativních názorů či komentářů na vedení radnice publikovaných v radničním periodiku OKO z hlediska komunálních voleb? Předpoklad této otázky byl výše stanoven tak, že tento poměr pozitivních a negativních bude zaznamenán ve prospěch pozitivního náboje zpráv.



Graf č.13: Emoční náboj článků OKO v námi zkoumaných obdobích.

Z výsledků tohoto grafu č. 13, který zmiňuje emoční náboj článků, hodnotící práci radnice je zcela očekávatelné, že pozitivní náboj článků převyšuje články s negativním podtextem. Rozdělení z hlediska skladby slov na pozitivní a negativní bylo již výše popsáno v kapitole 3.1.6. Z hlediska porovnání poměrů těchto negativních a pozitivních zpráv bylo publikováno více článků s pozitivním zaměřením, které ve všech třech zkoumaných obdobích získalo v procentuálním hodnocení v průměru 64 %. Naopak složení článků s negativním podtextem ve stejných obdobích bylo vyčísleno na pouhých 10 %. Nejvíce pozitivních článků bylo publikováno v povolebním období. Naopak nejvíce negativních článků bylo publikováno v prvním sledovaném období, tedy v roce 2017. Negativní náboj článků byl nejvíce patrný z příspěvků jednotlivých opozičních zastupitelů a čtenářů. V námi zkoumaných vydáních byla nejvíce kritizována politika radnice, konkrétně záměry s Bohumínskou městskou nemocnicí a věci týkající se plánů do budoucna, jako jsou investice či městský rozpočet. Tato analýza nezaznamenala ani jednou ve třech zkoumaných obdobích negativní postoj vůči starostovi města. Rovněž starosta tohoto města a další zastupitelé vládní strany ve svých projevech nevyužívají negativní rétoriku.

Na základě těchto zjištěných faktů tak můžeme zodpovědět výzkumnou otázku, vztahující se k tomuto grafu, která řeší, jaký bude poměr pozitivních či negativních komentářů či názorů na místní samosprávu. Z výše pospané analýzy tak vyplývá, že předpoklad spojený s touto výzkumnou otázkou byl správný. Pozitivní vyznění článků totiž převyšovalo vyznění negativní, a to o cca 55 % v námi zkoumaných obdobích. Opět

tedy můžeme polemizovat o loajalitě redakce vůči místní samosprávě, která je již dlouhou dobu u moci, jelikož výsledek této analýzy je poměrně dost vysoký.

3.3. Závěry kvantitativní obsahové analýzy

Na počátku obsahové analýzy byly vysloveny čtyři výzkumné otázky a s nimi související předpoklady. Následující text předkládá shrnutí zjištěných dat a formuluje tak odpovědi na výzkumné otázky.

Otázka č. 1.

a) Využívá starosta svého postavení v radničním periodiku k budování dobré image strany, která je dlouhodobě u moci pomocí vlastního autorství článků na dané téma?

Předpoklad: Ano, starosta bude svého postavení z hlediska vlastního autorství článků využívat vzhledem ke komunálním volbám k budování dobré image strany, především v roce 2018, tedy v období těsně před volbami.

Starosta svého prostoru k publikování článku na daná témata ve všech vydáních moc nevyužíval. Z hlediska všech autorů jednotlivých článků v radničním periodiku OKO ani jednou nepřesáhlo autorství vlastních článků starosty procentuální hodnotu 5 %. Z hlediska poměru k dalším kmenovým přispěvatelům, využil starosta vlastní publikace článku ve všech třech zkoumaných obdobích pouze v 2,42 % případů politického či nepolitického obsahu tohoto periodika. Nejnižší hodnota z hlediska této publikace byla v roce 2017. V následujícím volebním roce tato hodnota činila 4,38 %, což je nejvyšší hodnota v námi sledovaných obdobích. V povolebním období, pak tato hodnota opět klesá, ovšem je větší než v roce 2017. Vyslovený předpoklad této práce byl tedy správný, jelikož starosta svého prostoru vzhledem ke komunálním volbám v tomto periodiku využil, i když ne tak moc, jak bylo očekáváno. Z hlediska vysloveného podezření, že radniční periodikum může být tendenční ve vztahu k starostovi města Bohumín, tak musíme konstatovat, že mu sice bylo ve volebním roce poskytnuto více prostoru v tomto periodiku, ovšem z hlediska všech tří zkoumaných období publikoval o 97 % méně článků než ostatní autoři.

b) Jak tohoto prostoru využívá opozice v porovnání se starostou?

Předpoklad: Opozice bude tohoto prostoru využívat méně než starosta

Z hlediska publikace článků na dané téma, využívali opoziční zastupitelé, kterých však bylo oproti starostovi více, překvapivě více prostoru než sám starosta. Celkový poměr příspěvků starosty ve všech sledovaných obdobích činil asi 6,5 %. Zatímco celkový poměr publikovaných článků opozičních zastupitelů činil ve všech třech sledovaných obdobích cca 22 %. Na základě těchto zjištěných skutečností můžeme potvrdit, že opoziční zastupitelé využívali tohoto prostoru více o cca 16 %. Oba tyto subjekty figurující v této výzkumné otázce publikovaly nejvíce článků v roce 2018, tedy v roce, kdy se konaly komunální volby. Ovšem i zde je patrný rozdíl mezi jejich publikacemi, který činí cca 5 procentních bodů. Rovněž v letech 2017 a 2019 publikovali všichni opoziční zastupitelé více článků, a to o cca 6-7 % více než sám starosta. Předpoklad této otázky tedy nebyl potvrzen, jelikož opoziční zastupitelé publikovali ve všech obdobích více článků než starosta. Na základě výše zjištěných skutečností musíme tedy opět podezření z tendenčního chování redakce vůči starostovi vyvrátit, jelikož opozičním zastupitelům byl ve všech třech zkoumaných obdobích věnován větší prostor než starostovi tohoto města.

Otázka č. 2

a) Dochází k proměně počtu zmínek o zastupitelích z řad ČSSD a opozičních zastupitelích vzhledem ke komunálním volbám?

Předpoklad: V námi zkoumaných obdobích bude patrné, že vzhledem ke komunálním volbám budou zastupitelé z řad ČSSD více zmiňováni.

Redakce námi zkoumaného radničního periodika OKO dle výsledků grafu, hodnotící počet zmínek o jednotlivých zastupitelích, na první pohled nadreprezentovává zastupitele z řad ČSSD. V roce 2017 byl rozdíl mezi počtem zmínek opozičních zastupitelů a zastupitelů z řad ČSSD nejmarkantnější, jednalo se totiž o rozdíl cca 89 %. V roce 2018, tedy ve volebním období se tento rozdíl zmenšuje a činí 73 %. Tento pokles v rozdílu jednotlivých zmínek je dán tím, že redakce ubrala na zmínkách o zastupitelích z řad ČSSD a začala více publikovat zmínky o zastupitelích opozičních. V roce 2019 tento „trend“ pokračuje a rozdíl činí již jen 65 %. Můžeme tedy potvrdit tezi výzkumné otázky, jelikož v námi sledovaných obdobích docházelo k proměně počtu zmínek o jednotlivých zastupitelích. Předpoklad této otázky tak byl vyvrácen. Zastupitelé z řad ČSSD totiž byli od roku 2017 zmiňováni i vzhledem ke komunálním volbám v roce 2018, méně.

b) Jaký je poměr zmínek o vedení radnice (starosta a místostarostové) a opozičních zastupitelích?

Předpoklad: Z hlediska poměru zmínek o vedení radnice a opozičních zastupitelích bude redakcí více zmiňováno vedení této obce.

Poměr zmínek o vedení radnice a opozičních zastupitelích byl ve všech třech zkoumaných obdobích výrazně vyšší na straně zmínek o vedení radnice. Můžeme tedy konstatovat, že opozičním zastupitelům není v radničním periodiku věnována taková pozornost, jaké se dostává vedení radnice. Největší rozdíl je patrný v roce 2017, kdy rozdíl zmínek činil 83 %. V následujícím volebním roce se tento nepoměr ještě zvýšil na 87 %. Redakce tak očividně naplno využívala svých možnosti nadreprezentace vedení místní samosprávy. V roce 2019 se rozdíl z hlediska zmínek o vedení radnice a opozičních zastupitelích vrátil na 83 %, což je ale i tak dost vysoká hodnota. Z hlediska výsledků tohoto výzkumu tedy musíme podotknout, že v tomto případě redakce tohoto periodika nefunguje vůbec objektivně a neposkytuje přiměřený prostor všem zastupitelům tohoto města. Předpoklad této práce tak byl správný.

Otázka č. 3. Dojde vzhledem ke komunálním volbám k proměně obsahu politických a nepolitických ploch z hlediska zařazení článků?

Předpoklad: V období komunálních voleb dojde k proměně obsahu radničního periodika, z toho hlediska, že určitá proměnná bude v tomto období nadreprezentována či upozaděna.

K zodpovězení této výzkumné otázky bylo využito části výzkumu, které zpracovala organizace Oživení, jejichž studie se rovněž týkala analýzy radničních listů v České republice. K zodpovězení této výzkumné otázky bylo využito údajů, týkajících se zařazení obsahů jednotlivých článků. Toto zařazení bylo prezentováno v celkem 6 grafech, které referují o jednotlivých proměnných. Na základě výsledků, prezentovaných v jednotlivých grafech můžeme na první pohled říct, že vzhledem ke komunální volbám došlo k proměně obsahu zařazení jednotlivých článků na plochu politickou či nepolitickou. Nejviditelnější rozdíl můžeme zaznamenat u grafu, zkoumajícím poměr alternativní plochy vůči ploše celkové. V roce 2018, tedy v roce, kdy se konaly komunální volby byl poměr alternativní plochy o cca 6 procentních bodů nižší než v roce 2017. V roce 2019 pak tento rozdíl činí již skoro celých 9 procentních bodů oproti roku

2017, což může být zapříčiněno tím, že se jedná o povolební období a samotní čtenáři ani opoziční zastupitelé už nemají potřebu nijak komentovat místní politiku, jelikož již nic nezmění. Další viditelný rozdíl z výsledků této analýzy byl spatřen z hlediska poměru nepolitické plochy vůči ploše politické. V roce 2018 totiž poměr nepolitické plochy klesl oproti roku 2017 o cca 8 procentních bodů, což může být zapříčiněno situací kolem komunálních voleb, kdy články publikované z hlediska obsahu v nepolitické ploše musely „uvolnit“ místo ploše politické a s ní spojené volební inzerci. V následujícím roce pak již dochází k navýšení této nepolitické plochy, která je oproti roku 2018 vyšší o cca 11 procentních bodů, na čemž můžeme vidět, že nastala situace po volbách a nebylo třeba tolik politické plochy jako v období komunálních voleb. Další podstatný rozdíl můžeme nalézt v indexu různosti názorů, který měří poměr alternativní plochy vůči ploše politické. Na základě výsledků zobrazených v grafu č.7 můžeme říci, že tento index vzhledem ke komunálním volbám pouze klesal. Ve volební roce 2018 můžeme zaznamenat, že tento index se snížil o cca 7 procentních bodů. Na základě tohoto faktu opět můžeme pochybovat o objektivnosti redakce radničního periodika OKO a poskytování dostatečného prostoru opozičním zastupitelům. Je zářející, že by opoziční zastupitelé, kteří po dlouhé vládě ČSSD v tomto městě nevyužili právě prostor v tomto periodiku k vyslovení svého názoru na místní samosprávu a nepokusili by se tak ovlivnit názory občanů tohoto města. Již menší rozdíl z hlediska proměny obsahu můžeme zaznamenat v grafu č. 8, který porovnává všechny politické plochy vůči ploše celkové. V roce 2018 v období komunálních voleb můžeme vidět lehký nárůst politické plochy, která oproti roku 2017 se zvýšila o cca 3 procentní body. V roce 2019 pak můžeme zaznamenat pokles této plochy vůči roku 2018 o cca 5 procentních bodů. Jak již bylo zmíněno výše, nepolitická plocha vůči ploše politické doznala v roce 2019 značného zvýšení, je tedy logické že i v případě plochy politické vůči celkové ploše bude znatelný rozdíl v těchto letech. V posledním grafu, který měří poměr apolitické plochy vůči celkové ploše nedošlo k tak velké proměně obsahů. Celkové hodnoty oproti všem grafům jsou podstatně nižší. Rozdíl mezi roky 2017 a 2018, jakožto volebním roce činí pouhých 0,30 procentních bodů. V povolebním období, tedy v roce 2019 byl poměr vůči roku 2018 nižší o cca 1 procentní bod.

Předpoklad této výzkumné otázky, tak nebyl správný, jelikož v okolí průběhu komunálních voleb došlo k proměně obsahů politických a nepolitických ploch z hlediska zařazení článků. Na základě námi představených výsledků, tak tentokrát můžeme z části

potvrdit vyslovené podezření, že radniční periodikum může být tendenční ve vztahu k straně ČSSD, jelikož alternativní plocha obsahu tohoto periodika zaujímá velice nízké hodnoty. Navíc v roce 2018, kdy se konaly komunální volby došlo k poklesu tohoto typu obsahu o cca 7 procentních bodů, což si je možno vysvětlit tím, že redakce tohoto lokálního média nepřipouštěla tolik alternativních názorů na vedení obce oproti předchozímu roku

Otázka č. 4. Jaký bude poměr pozitivních a negativních názorů či komentářů na vedení radnice publikovaných v radničním periodiku OKO z hlediska komunálních voleb?

Předpoklad: Zkoumaný poměr pozitivních a negativních názorů či komentářů bude ve prospěch pozitivního náboje zpráv.

Jednotlivé články v radničním periodiku mají již po prvním přečtení daného článku v OKU převážně pozitivní emoční náboj. Stejný závěr vyplynul rovněž z této analýzy, který byl proveden na základě položené výzkumné otázky, která je zaměřena na to, jaký bude poměr pozitivních a negativních názorů či komentářů na místní samosprávu.

V grafu č. 15 můžeme vidět, že pozitivní náboj článků značně převyšoval články negativní či neutrální ve všech zkoumaných obdobích. Nejmenší podíl pozitivních článků byl v roce 2017. V roce 2018, tedy v roce, kdy se konaly komunální volby se tento podíl zvýšil o cca 7 procentních bodů. V roce 2019 pak tento podíl vzrostl o další cca 4 procentní body. Co se týče negativního náboje článku nejvyšší podíl byl rovněž zaznamenán v roce 2017. Na rozdíl od pozitivního náboje článků, podíl negativního náboje článku v následujících obdobích již klesal. V roce 2018 byl tento podíl nižší o cca 4 procentní body. A v roce 2019 tento podíl klesl o další cca 2 procentní body. Je tedy patrné, že vzhledem ke komunálním volbám klesl tento negativní náboj článků a v následujících obdobích klesl ještě více. V roce 2017 tak procentuální poměr mezi těmito dvěma emočními náboji byl cca 45 %. V roce 2018, tedy v období komunálních voleb se tento poměr zvýšil na cca 56 %. V roce 2019 se pak tento poměr ještě zvýšil na cca 62 %. Předpoklad vyslovený ve spojitosti s výzkumnou otázkou tak byl správný, poměr zpráv s pozitivním nábojem byl značně vyšší než u zpráv s negativním nábojem. Na tento předpoklad musíme tedy reagovat tak, že radniční periodikum OKO nenabízí svým čtenářům objektivní informace a nejspíše se tak snaží občanům tohoto města představovat

primárně články s pozitivním podtextem, k vytvoření dobrého obrazu vedení této samosprávy.

4 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala politickou komunikací strany ČSSD na lokální úrovni v Bohumíně. Působení této strany v městě Bohumín totiž můžeme označit jako takovou menší anomálii v České republice. I přes nepříznivé výsledky této strany, které jsou patrné zejména v posledních letech, strana ČSSD nepřetržitě vyhrává již od roku 1998 každé komunální volby v tomto městě a pravidelně sestavuje jednobarevnou vládu. Proto se autorka této práce rozhodla zaměřit na již zmíněnou politickou komunikaci konanou prostřednictvím radničního periodika OKO, které vychází v tomto městě již od roku 1991.

Cílem této práce bylo zjistit, zda a jak strana, která je dlouhodobě u moci, využívá pozici incumbenta v oficiální komunikaci radnice, a jak v této komunikaci pracuje s osobou lídra.

Teoretická část práce nám hned na začátku shrnula poznatky o funkcích médií ve vztahu k lokální politice a politice jako takové. Na základě čeho jsme získali informace o potřebě zajistit svobodu a nezávislost médií. Zároveň jsme se dozvěděli, že radniční periodika jsou klíčovým prostředkem veřejné komunikace na lokální úrovni a napomáhají k obohacení veřejné diskuse. Tyto periodika mohou poskytovat dostatek prostoru pro polemiku a opoziční a občanskou kritiku místních poměrů. Tato lokální periodika však často řeší primárně agendu, která odpovídá jen skupinovým zájmům. Navíc zde může nastat situace, kdy vztah žurnalisty a lokálního politika se v takto malém městě stane užší, což může mít za následek poskytování prostoru v daném periodiku jednomu kandidátovi na úkor ostatních.

Rovněž jsme se dozvěděli o legislativním vymezení radničních listů v tiskovém zákoně č. 46/2000 Sb. o tiskovém zákoně a její novele z roku 2013. Nejpodstatnější informací z tohoto právního zakotvení je, že vydavatel takového radničního periodika je povinen poskytovat objektivní a vyvážené informace a zároveň je povinen poskytnout přiměřený prostor v tomto periodiku k vyjádření názorů jednotlivých zastupitelů. Na vyslovený požadavek o objektivitě navazuje další kapitola. S tímto pojmem se rovněž pojí termín nestrannost, jelikož je třeba, aby politické zprávy, které v sobě obsahují konflikt podány bez hodnotových soudů a emotivním výrazům. Jako protiklad

k objektivitě a nestrannosti byl uveden pojem apolitičnost, který je nežádoucím obsahem radničního periodika. Články s apolitickým obsahem neobsahují žádnou polemiku o činnosti místní samosprávy, čímž vedou k vyšší političnosti.

Redakční rady místních periodik mohou mít přímý vliv na to, zdali budou zprávy publikované v tomto periodiku objektivní či apolitické. Složení této rady však často odráží zájmy radnice, jelikož ta jakožto její zřizovatel má moc dosadit si do těchto pozic sobě pohodlné osoby. Z dosavadních průzkumů organizace Oživení, o. s., které proběhly na území České republiky vyplynulo, že 1/3 členů radničních periodik je v trvalém střetu zájmů, jelikož svým členstvím v této radě mohou ovlivňovat obsah daného periodika. Radniční periodikum OKO má pouze jednoho člena redakční rady, který je také v trvalém střetu zájmů. Jedná se totiž o tajemnici městského úřadu v Bohumíně, která rovněž zastává funkci šéfredaktorky radničního periodika OKO. Bohumín tak má jedinou osobu, která dohlíží na vydávání těchto městských novin. Na základě těchto faktů existuje pochybnost o objektivitě daného periodika, jelikož její obsah může být lehce ovlivněn. Na základě nedostatečné kontroly vztahu šéfredaktora a starosty může dojít k užšímu vztahu mezi nimi z hlediska personálního vztahu, čímž pak periodikum hůře odolávají lobby ze strany daného politika a nezachovává tak profesní neutralitu.

V této práci byla rovněž představena studie neziskové organizace Oživení, která se zabývala analýzou radničních periodik. Získané informace z této studie byly využity k porovnání s Bohumínským radničním periodikem. Tato studie definovala hlavní překážky vyšší názorové plurality u těchto periodik. Tyto překážky byly potvrzeny také v našem případě, jako například střet zájmů redakčních rad a s tím spojená nepřítomnost zástupců opozice v nich.

Praktická část práce využila kvantitativní obsahovou analýzu k zodpovězení výzkumných otázek a s nimi spojené hypotézy. Tato práce analyzovala celkem 51 výtisků v období od roku 2017 do roku 2019, aby zjistila možnou proměnu tohoto periodika vzhledem ke komunálním volbám v roce 2018.

V této analýze bylo zjištěno, že starosta svého postavení v radničním periodiku OKO až tak moc nevyužívá. Ovšem v roce 2018, kdy se konaly komunální volby bylo vyzorováno mírné zvýšení článků, které osobně publikoval, čímž mohl chtít ovlivnit postoj občanů města ke straně ČSSD, aby i nadále pokračovala vláda strany ČSSD v tomto městě. Starosta však využíval méně prostoru k publikování vlastních článků než opoziční zastupitelé, kteří figuruji v Bohumínském zastupitelstvu. Z hlediska těchto

závěrů nemůžeme tedy potvrdit tendenčnost radničního periodika, které mohlo Petru Víchovi poskytovat mnohem více prostoru, a naopak omezovat tak vyjádření a názory jednotlivých opozičních zastupitelů.

Z hlediska zmínek v tomto periodiku o jednotlivých zastupitelích práce došla k závěru, že zastupitelé z vládnoucí strany jsou celkově více prezentováni v tomto periodiku než zastupitelé opoziční. Co se však týče proměny počtu zmínek vzhledem ke komunálním volbám v roce 2018, docházelo k tomu, že od roku 2017 do roku 2019 byli zastupitelé z řad ČSSD méně zmiňováni, a naopak podíl zmínek o opozičních zastupitelích se v tomto období zvyšoval. Stále však z hlediska prezentace zmínek a názorů jednotlivých zastupitelů musíme hovořit o nadreprezentaci zastupitelů z řad ČSSD, jelikož i v roce 2019, kdy byl jejich podíl zmínek nejmenší a podíl zmínek o opozičních zastupitelích největší, byl rozdíl mezi těmito subjekty dost velký. Pokud jde o poměr zmínek zaměřený výslovně na vedení radnice a opozičních zastupitelů docházíme ke stejným závěrům. Vedení radnice je v radničním periodiku ve všech třech zkoumaných obdobích zmiňována podstatně více než opoziční zastupitelé. Z tohoto hlediska musíme podotknout, že redakce tohoto periodika nefunguje vůbec objektivně a na základě zjištěných faktů, neposkytuje přiměřený prostor všem zastupitelům tohoto města.

Vzhledem ke komunálním volbám rovněž došlo k proměně obsahu politických a nepolitických ploch z hlediska zařazení článků. Největší rozdíl byl zaznamenán u indexu různosti názorů, který vyjadřuje poměr alternativní plochy (článek obsahující jakýkoliv souhrn informací, který sděluje názor na politiku radnice) vůči politické ploše (článek obsahující jakýkoliv souhrn informací, který sděluje názor na politiku radnice). Na základě výsledků, tak můžeme zhodnotit to, že radniční periodikum OKO může být tendenční ve vztahu k vládní straně, jelikož alternativní plocha v tomto periodiku dosahuje nízkých hodnot, které se v roce 2018 ještě více snižují. To opět může být zapříčiněno tím, že redakce nechce připouštět tolik článků sdělujících názor na politiku radnice a ovlivnit tak vnímání této strany v komunálních volbách.

Podstatným zjištěním této práce také bylo to, že podíl zpráv s pozitivním nábojem byl značně vyšší než podíl zpráv s negativním podtextem. Z těchto výsledků tak můžeme usoudit, že redakce publikuje články primárně s pozitivní vyzněním směrem k místní samosprávě, aby i nadále tvořila dobrý obraz ČSSD a starosty v tomto městě.

Na základě těchto vyvozených závěrů by autorka doporučila radničnímu periodiku OKO, aby se pokusili změnit rétoriku tohoto periodika. K užítku mu pak může být „Manuál pro dobré radniční periodikum“, který vydala organizace Oživení. V tomto manuálu můžou nalézt postupy, které by na základě jejich analýzy měly přispět ke zvýšení kvality tohoto lokálního média (Kužílek et al. 2015b: s. 4).

Prameny a literatura

Balík, S. 2008. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Balík, S. 2009. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing.

Černá, M. 2013. *Tištěné obecní zpravodaje v okrese Praha-východ*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií, Katedra mediálních studií. Rigorózní práce.

Fleissner, K. & Müller, K. B. 2016. *Radniční listy jako hlásné trouby politiků? Místní periodika jako indikátory demokratizace na lokální úrovni*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze. Dostupné na: https://medialnistudia.fsv.cuni.cz/front.file/download?file=2016_01_06_fleissner.pdf

Hallin, D. C., & Mancini, P. 2008. *Systémy médií v postmoderním světě*. Praha: Portál. Hlídač Státu. (nd). *Petr Vicha*. Dostupné na: <https://www.hlidacstatu.cz/osoba/Funkce/petr-vicha>

Jiráček, J. & Říhová, B. 2000. *Politická komunikace a média*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.

Köpplová, B. 2000. *Politické sebeuvědomění, autonomie a suverenita*. In: Jiráček, J. & Říhová B., *Politická komunikace a média* (str.24-40). Praha: Univerzita Karlova v Praze.

Kužilek, O. 2006. *Závěrečná zpráva průzkumu radničních periodik v rámci projektu Radniční listy bez cenzury*. Oživení, o. s. Dostupné na: <https://www.oziveni.cz/wp-content/uploads/2013/10/Shrnuti-pruzkumu-radnicnich-periodik.pdf>

Kužilek, O. & Kameník, M. 2015a. *Komu slouží radniční noviny? Analýza radničních periodik 2014*. Oživení, o. s. Dostupné na: https://www.oziveni.cz/wp-content/uploads/2014/08/studie_periodika_oziveni_0915_web1.pdf

Kužilek, O. & Kameník, M. 2015b. *Manuál pro dobré radniční periodikum*. Oživení, o. s. Dostupné na: https://www.oziveni.cz/wp-content/uploads/2014/08/hlasna-trouba_manual_web.pdf

McQuail, D. 2009. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, s.r.o.

Město Bohumín. 2020. *Tři zbylí senátoři ČSSD v klubu ANO*. Dostupné na: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/zpravodajstvi/novinove-clanky/42732-tri-zbyli-senatori-cssd-v-klubu-ano.html>

Müller, K. B. 2018. *Dobré vládnutí ve veřejném zájmu. Lokální politické elity jako klíčoví aktéři demokratizace?* Praha: Sociologické nakladatelství.

Osvaldová, B. 2007. *Regionální noviny v České republice z hlediska mediálního zařazení a etiky*. In: Císařová Waschková, L., *Regionální média v evropském kontextu* (str. 51-54). Brno: Masarykova Univerzita.

Osvaldová, B. et al. 2013. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.

Svobodová, J. 2016. *Manipulace a argumentace v politickém a mediálním diskurzu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Šimíček, V. & Glückselig, R. & Hladký, J. & Novotný, B. & Vacík, M. 2000. *Volební kampaň v České republice*. Brno: Masarykova Univerzita.

Štědroň, B. & Potůček, M. & Prorok, V. & Landovský, J. & Říha, D. et al. 2013. *Politika a politický marketing*. Praha: C. H. Beck.

Volby.cz. (nd). Dostupné na: <https://www.volby.cz/>

Volby.iDnes.cz. (nd). Dostupné na: <https://volby.idnes.cz/>

Zdroje:

OKO. 20/2014. Dostupné na: https://www.mesto-bohumin.cz/data/oko/oko_2014-20.pdf

OKO. 5/2017. Dostupné na: https://www.mesto-bohumin.cz/data/oko/oko_2017-05.pdf

OKO. 8/2017. Dostupné na: https://www.mesto-bohumin.cz/data/oko/oko_2017-08.pdf

OKO. 22/2017. Dostupné na: https://www.mesto-bohumin.cz/data/oko/oko_2017-22.pdf

OKO. 2017. Dostupné na: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/zpravodajstvi/mestske-noviny-oko/?year=2017>

OKO. 2018. Dostupné na: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/zpravodajstvi/mestske-noviny-oko/?year=2018>

OKO. 2019. Dostupné na: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/zpravodajstvi/mestske-noviny-oko/?year=2019>

Seznam příloh

Příloha č. 1

E-mail s odpověďmi na otázky týkajících se městských novin OKO

Vážená paní Gebauerová,

redakční radu v Bohumíně nemáme. Veškerou zodpovědnost za vydávání, obsah Městských novin OKO a dodržování tiskového zákona mám jako šéfredaktorka já. Paní Balcarová je stále tiskovou mluvčí Bohumína v současné době na rodičovské dovolené. Paní Končítková ji dočasně zastupuje.

S pozdravem a přáním hezkého dne,

Ing. Eva Giecková
Tajemnice

Příloha č. 2

Kódovací kniha

Identifikační proměnné

Číslo	Název proměnné	Popis proměnné	Kód	Obor hodnot	Poznámka
1	A1	Titul	1	OKO	
2	A2	Rok vydání	1	2017	
			2	2018	
			3	2019	
3	A3	Název článku	Bezmoc vystřídala pomoc a solidarita lidí		Příklad
4	A4	Strana	1		Příklad
5	A5	Období před/po volbách	1	2017	
			2	Od 1. Ledna – 6. října 2018	
			3	Od 6. října 2018 - 2019	

Analytické proměnné

6	A6	Autor článku	0	Neuvedeno/zkratka	
			1	Starosta	
			2	Koaliční radní	
			3	Opoziční zastupitel	

			4	Tajemník, tisková mluvčí	
			5	Čtenář	
			6	Člen redakce	
			7	Vedoucí odboru	
7	A7	Rozsah článku		Plocha v cm	Rozsah článku včetně nadpisu, perexu, podpisu a tematicky připojených fotografií,
8	A8	Zařazení	0	Nepolitická plocha	Plocha neobsahující informace o působnosti samosprávy nebo názorů na ni
			1	Veškerá politická plocha	Články obsahující jakýkoliv souhrn informací, který sděluje názor na politiku radnice
			2	Alternativní plocha	Článek obsahuje informace, které se vymezují nebo odlišují od činnosti samosprávy
			3	Plocha POP, jejíž součástí je budoucí rozhodnutí	Článek obsahuje informace o budoucím rozhodnutí, na které může občan ještě mít vliv
			4	Apolitická forma plochy POP	Článek obsahuje informace o činnosti samosprávy bez zjevné polemiky a působí tak spíše jako pozitivní hodnocení místní samosprávy

			5	Jiná plocha POP	Další plocha, která obsahuje názory či sdělení, která mohou utvářet názor na vedení radnice
9	A9	Zmínky v člancích	0	Petr Vícha	Starosta (ČSSD)
			1	Igor Bruzl	Místostarosta (ČSSD)
			2	Lumír Macura	Místostarosta (ČSSD)
			3	Věra Palková	ČSSD
			4	Vojtěch Balcárek	ČSSD
			5	Josef Plášil	ČSSD
			6	Aleš Drobek	ČSSD
			7	Kamila Smigová	ČSSD
			8	Roman Honysz	ČSSD
			9	Yvona Placzková	ČSSD
			10	Vilém Bannert	ČSSD
			11	Adrian Kuder	ČSSD
			12	Jiří Knot	ČSSD
			13	Marie Neudertová	ČSSD
			14	Dušan Socha	ČSSD
			15	Jaroslav Kalous	ČSSD
			16	Adam Csakvary	ČSSD
			17	Svatopluk Němeček	ČSSD
			18	Petra Kalichová	ČSSD
			19	Andrea Babišová	ANO 2011
			20	Vilma Valentová	Koalice KDU-ČSL a TOP 09, ANO 2011
			21	Jaroslav Thér	ANO 2011
			22	Jiří Kuldánek	ANO 2011
			23	Jan Sedláček	ANO 2011
			24	Zdeněk Veselý	KSČM
			25	Antonie Walterová	KSČM
			26	Martin Schubert	NEZÁVISLÍ
			27	David Maryška	ODS
			28	Daniel Galuszka	Piráti
10	A10	Emoční náboj zprávy	0	Pozitivní	Myslet na své občany, investovat, získat, nová, uvažovat, radní by chtěli, nabízet, napilno,

					moderní, koupit, změnit, varovat, vkusná, dostat, ocenění, vyžádat, stihnout
			1	Negativní	Nemůžou se domluvit, chátat, nepomohlo, nesouhlasit, zvýšit, odporovat.
			2	Neutrální	Kombinace zabarvení slov nebo neobsahuje žádné takové zabarvené slovo